

Caissa *Nieuws*

Lustrum *met de* chess queens

n de redactie • wie is die schaker • in den vreemde • hoofdzake
artomtime • het ongerijmde • uitgelezen • feuilleton • van de
naakproblemen • toernooien • externe competitie • een foto va
g • het team intiem • studies • en verder • caissanen • terzijde
rtij van de maand • van de voorzitter • worldwideweb • van de
e is die schaker • in den vreemde • hoofdzaken en bijzaken • c
t ongerijmde • uitgelezen • feuilleton • van de interne • schaak
ernooien • externe competitie • een foto van een mooie dag • h
udies • en verder • caissanen • terzijde • jeugd • partij van de
voorzitter • worldwideweb • van de redactie • wie is die schak
eemd • het ongerijmd • met ongerijmd
eulleto • van het schaken • schaakproblemen • toernooien • ex
mpetitie • een foto van een mooie dag • het team intiem • stud
rder • caissanen • terzijde • jeugd • partij van de maand • van

- *Schaken als pijnstillers*
- *Wat zeggen ons de namen uit het verleden nog?*
- *Kon Shakespeare schaken?*
- *Veel Caissanen speelden in Bregenz*
- *Gertjan van der Hoeven bezingt de schoonheid van het schaken*

CaissaNieuws is het cluborgaan
van schaakvereniging Caissa,
opgericht 1 mei 1951

Redactie
Wim Suyderhoud

Vormgeving
Angelo Spiler

Illustraties
Jaap van Velzen

Kopij
caissanieuws@gmail.com

Clublokaal
Multifunctioneel centrum
Coenen-Lydia, Roelof
Hartplein 2, Amsterdam

Contact
caissa.amsterdam@gmail.com

Website
www.caissa-amsterdam.nl

Van de makers 3

CAISSANEN

**Het lustrumfeest:
een beeldimpresie** 4

**Partij van het kwartaal
De schoonheid van het
schaken** 6
Gertjan van der Hoeven

**Jeugdschaker met ambitie:
Rafael Goudriaan** 18
Debby Nieberg

**Wie is die schaker?
Cees Visser** 22
Wim Suyderhoud

**Een foto
van een mooie dag
Lesly & Lotte** 26
*Angelo Spiler en
Wim Suyderhoud*

**CN connect
Cordially introduced** 27

**De klok lóópt
De archiefduik (1)** 28
Willem Grünbauer

TERZIJD

JAAP 3

**Column
Schaakverslaafd of
godsdienstwaanzinnig (4)** 14
Jeroen Hoogenboom

**Het ongerijmde
Men praat** 17
Anne van Omme

**Uitgelezen
Over Shakespeare
en schaken** 30
Jaap Tanja

**Hoofd- en bijzaken
Schaken als pijnstillers** 32
Paul van der Sterren

TOERNOOIEN

Bregenz 34
Tjerk Hoek en Dennis Breuker

Bregenz, oplossingen 38

STUDIE

Studies 17
Aldo van de Woestijne

Combinaties 21
Angelo Spiler

Oplossingen 40

Met deze editie van CaissaNieuws sluiten wij het schaakseizoen 2015/2016 af. Het was een bewogen schaakjaar, zeg je dan. Eelke Wiersma werd clubkampioen, Jasel Lopez bleef snelschaakkampioen, Aurelia Heukelom werd in haar leeftijdsklasse Néderlands kampioen en het eerste rapidteam van Caissa werd kampioen van de SGA. De makers van dit blad feliciteren de winnaars hartelijk. Het was een lustrumjaar, niet te vergeten. We beginnen dit nummer van CN gepast, door de mooie lustrumviering in mei nog even bij u in herinnering te brengen. We kijken ook nog wat verder terug in het verleden aan de hand van het inmiddels imposante vormen aannemende Caissa-archief. En om te bewijzen dat we echt van geschiedenis houden, gaan we aan de hand van Jaap Tanja zelfs even terug naar de periode rond 1600, zij het met een vette knipoog. Het antwoord op de vraag die Jaap stelt, kan kort zijn: er is altijd tijd om te schaken als je de initialen W.S. voert.

Een aantal clubleden geeft zich bloot in dit nummer en er is ook weer van de gelegenheid gebruik gemaakt om te bespiegelen, wat wij bijzonder toejuichen. Paul van der Sterrens 'Ik schaak, dus ik besta even niet' zingt al enige tijd prettig rond ten burele van de redactie. U kunt meebelevan hoe Gertjan van der Hoeven bij zijn keuze van de partij van het kwartaal geïnspireerd raakt. Wij denken dat u hetzelfde kan overkomen met het schaakbord op tafel naast zijn verslag.

Maar voor u openslaat nog even dit: uit het nog lopende onderzoek naar de waardering van de clubleden voor CaissaNieuws kunnen we voorlopig concluderen dat zij – dat bent u dus – willen dat het clubblad in de huidige vorm blijft bestaan. Daar zijn wij natuurlijk content mee. We zullen het komend schaakjaar weer met plezier ten minste twee nieuwe nummers voor u samenstellen. Waar we ook blij

mee zijn, is het prettige verloop van de tamelijk brede discussie over de grenzen van het betamelijke in bijdragen of reacties in CN en op de website. Als gevolg ervan hebben wij gemeend dat wij er goed aan doen de tekst in het kader hieronder als standaardwaarschuwing in CN op te nemen. Onderzoek en discussie vonden overigens plaats op onze mooie Caissa-website, die daarmee eens te meer haar nut en volwassenheid betoonde.

Wij wensen u veel plezier met CN441. ■

De redactie houdt zich het recht voor om ongepaste bijdragen of reacties te weigeren. Bijdragen zijn ongepast wanneer ze discrimineren, aanzetten tot haat of als er beledigend taalgebruik in voorkomt. Verder weigert de redactie teksten met expliciete seksuele referenties.

J A A P

Een gewonnen pot

65 jaar Caissa

Het lustrumfeest in mei was een enorm succes. Alle aanwezigen en activiteiten van die dag zijn in beeld gevangen en reeds getoond op de website. Hier laten we nog een laatste keer de hoogtepunten zien. De chess queens waren de grote hit. Een paar clubleden hadden zo hun eigen kijk op hen.

Tony Lith ontmoet Zhaoqin Peng

De hartelijke simultaan van IM Yochanan Afek aan de jeugd

De opening door Cees Visser

Dennis Breukers kijk op de zaak

De indrukwekkende blindsimul van GM Gashimov

Er was grote belangstelling voor de simultaan van WGM's Peng en Haast

De schoonheid van het schaken

Gertjan van der Hoeven

Wist u dat geRAMde analyseknechtjes in koor kunnen brullen? En dat ze zich daarbij op de knieën slaan? Schrijver dezes wist dat niet. Maar het laat mij niet meer los. Zo valt er veel te leren en genieten op de Caissasite.

Ik ben blij voor de genoemde analyseknechtjes. De meeste analyseknechtjes hebben een veel minder vrolijk leven. Er zijn er duizenden opgesloten in donkere mijnen, op zoek naar bitcoins. Je capaciteiten zouden maar worden gebruikt om een hoop bagger van een vastgoedmagnaat in maximaal 140 tekens te moeten verspreiden. Of neem het volgende... Recent wist ik niet meer zeker of ik nu moest huilen of lachen. Miljoenen analyseknechtjes die ter hand worden genomen om fantasiefiguurtjes in bosjes en op bankjes te projecteren. *Pokémon Go*... Je zal je uitgebreide reken capaciteit er maar aan moeten besteden. Geef mij maar schaken!

Heroïsche poging

Er viel weer een boel te genieten. Hoewel de kwantiteit van

de geplaatste partijen te wensen liet, werd dit ten volle gecompenseerd in kwaliteit. Wat een heerlijkheden. Drie partijen sprongen er uit. Die komen later. Eerst twee fragmenten.

Het eerste fragment is eerder een heroïsche poging dan een daadwerkelijke kanshebber voor de schoonheidsprijs. Het maakt mijn waardering er niet minder op.

Stigter – Van Tuinen

ENPS 1 – Caissa 6, 2 mei, 2016

De partij van het kwartaal wordt gekozen uit de diverse partijen die leden van Caissa de afgelopen maanden speelden en goed, mooi en/of interessant genoeg achtten om op onze onvolprezen website te laten zien. De beste partij levert een fles goede wijn op.

Na zijn laatste zet, Ph7, lijkt zwart te gaan blokken op de zwarte velden. Met daarna winst op de damevleugel. Wit moet snel zijn.

25.g5 Pxc5

25...hxg5 is een beter plan, maar zwart was bang om geh'lijnd te worden. Echter: 26.Dh5 g6 27.fxc6 fxc6 28.Dxc6 Lb5 29.Pxb5 Dxc2

26.f6 Dd8

Kans 2: 26...Txc2 27.Tg1 (27.Ld1 Txc3 28.Txc3 Lxe4+) 27...Dd8 28.Txc3 Dxf6 met veel pionnen voor zwart en geen aanval voor wit.

27.Ld1 Tb4

Kans 3: 27... Kh7 28.Tf5 (28. Tg3 gxf6) 28...gxf6 29.Th3 Pxc3 30.Th5 Pg5 31.Txc6+ Kg7 en wit heeft niets.

28.Tg3 Kg8

Laatste kans: 28...Txe4 29.Pxe4 Lxe4+ 30.Kg1 Db6+ 31.Tf2 Dd4 32.fxc7+ Kxc7 33.Lf3 Lg6 34.Dxd4 exd4 met een curieuze pionnenformatie, maar zwart staat beter.

29.Txg5 1-0

Zo gaat dat. Gewoon winnen.

■ Vriendelijke weigering

In het tweede fragment kan Dennis Breuker de hem aangeboden lichte kost maar zwaar verteren. Hij komt vroeg in de partij gewonnen te staan, hoewel zijn tegenstander er nog even een dame-offer tegenaan gooit. Vriendelijke weigering hiervan gooide dit plan in de war en de rest van de partij bestond uit misplaatst tobben, maar wél winnen.

Breuker – Louter

Promotieklasse, 8 maart 2016

9.Pd5

En uit, dacht Dennis.

9...Db4+ 10.Dd2

10.Pxb4 Lxb4+ 11.Dd2 Die moet ertussen. 11...Lxd2+ 12.Kxd2 Pxc4+ en het gaat wel weer met zwart.

10...Dxd2+ 11.Kxd2 Pxc4+ 12.Kc3 b5 13.Pxc7+

En wit wint een volle toren. Deze toren werd een vol stuk, maar dat was voldoende voor winst. **1-0**

■ Monogekleurde zenuwblokje

Recentelijk las ik een interview met één van de Silicon Valley-goeroes, ruimschoots miljardair. Hij overdacht de vooruitgang die hij en zijn collega's ons hadden gebracht. 'Ooit...', mijmerde hij, 'dachten we dat we in 2020 allemaal onze eigen jet packs zouden hebben. We zouden een hogesnelheidsverbinding hebben die ons in één uur van Los Angeles naar Tokio bracht. We zouden bezig zijn Mars te koloniseren, en voorbereidingen treffen voor een reis naar de sterren. Maar... We gaven jullie Twitter en Facebook.' Wijze woorden, maar het kon nog erger: *Pokémon Go*... Ik kan er echt niet bij.

Creativiteit en originaliteit knalden uit de volgende partijen. Niet alleen op het bord, maar zeker ook in de analyse. En dan wordt het wikken en wegen en hoofdbrekens voor de jury. Wat is mooier? Het originele monogekleurde zenuwblokje, bol van de spanning? Het intuïtieve offer gevolgd door koningsjacht? Of het opportunistische offer gevolgd een chaos waar alleen het siliconenmonster nog de weg in weet? Tobben, tobben, tobben...

Neem nou de volgende partij! Al na acht zetten staat er een idiote stelling op het bord. Waarna de rest van de partij uitmondt in een origineel offerfestijn. Correct? Bij lange na niet. Maar spannend zeker. De analyse van de zwartspeler plaatst je met hem achter het bord. Varianten eindigen ergens halverwege omdat de

spelers het achter het bord ook niet allemaal meer zagen. De commentaarstem is die van Enrico.

Wunnink – Vroombout

Interne competitie, 8 maart 2016

**1.d4 Pf6 2.c4 c5 3.d5 b5
4.Dc2 bxc4 5.e4 e6 6.Pc3
exd5 7.e5 d4 8.exf6 d5**

Geweldig. Na acht zetten staat het bord al in vuur en vlam: het zwarte pionnenblokje is ijsingwekkend sterk. Paul Schipper noemde het 'een zenuwblokje van één kleur'. Zwart heeft een stuk geofferd om dit op het bord te krijgen. Het idee van zo'n blokje had ik enkele maanden geleden een keer gezien. Misschien was het wel in dezelfde variant, dat weet ik niet meer. Slaan op c3 leek me verliezend, vanwege 8...dxc3 9.De4+

9.Pxd5

Michael offert ogenblikkelijk een stuk terug. Maar dat had misschien handiger gekund door 9.Lxc4, hoewel ik geen idee heb hoe het daarna verder moet. Een mogelijkheid is 9...dxc4 10.De4+ Le6 11.Dxa8 dxc3 met chaos op

het bord. Fraai overigens hoe het blokje in centrum naar een rijtje op de c-lijn is veranderd. 12.bxc3 faalt op 12...Ld5 13.Dxa7 Lxg2

9...Dxd5 10.Lxc4

Michael investeert heel veel materiaal voor enorme aanvalskansen. Wegen die kansen op tegen het materiaal? Ik dacht van niet, en dus sloeg ik op g2.

10...Dxg2

Ik heb even nagedacht over 10...De5+ maar vond 11.De2, met de dreiging Ld5, vervelend.

11.De2+ Kd8

En hier was 11...Le6 volgens mij een alternatief. Na 12.Lxe6 fxe6 13.Dxe6+ Kd8 heeft wit alleen maar een dame in de aanval. Daarmee kan wit natuurlijk nooit winnen, maar misschien wel remise maken (eeuwig schaak). Bovendien vond ik de witte dame veel te dicht bij mijn koning staan en vermoedde ik dat wit hier vast wel een speelbare voortzetting zou hebben. Derhalve de tekstzet.

12.Lxf7

Ik verwachtte deze zet. Maar misschien is dit niet de sterkste voortzetting. Tijdens de

partij wist ik nog niet precies wat ik zou spelen na 12.Lf4. Onder opoffering van een toren (Th1) activeert wit al zijn stukken. Na 12...Dxh1 13.De5 Dxg1+ 14.Ke2 dreigt wit mat in twee (Dc7+ gevolgd door Dxc8 of Lxf7). Zwart heeft dus geen tijd om Ta1 te slaan. En na 14...Dg4+ 15.Kd2 Dd7 is 16.fxg7 misschien dodelijk (Lg5+). En misschien ook niet, want 16...Lxg7. Vanwege deze variant had ik bedacht dat ik na 12.Lf4 eerst 12...gxf6 zou moeten spelen. Th1 krijg ik toch wel te pakken (Df3, Lb7!). Wel zou ik die dame moeten offeren na 13.O-O-O Dxh1 14.Pf3 Dxd1+. Na 14...Dg2 zal wit vast wel ergens kunnen winnen. Hij heeft vijf stukken in de aanval en dat leek me helemaal afdoende. Er zijn ook nog andere mogelijkheden. Hoe dan ook, wit had Lf4 moeten spelen.

12...Ld7

Een uitstekende zet. De loper controleert e8 en kan soms naar c6 gaan, om de diagonaal a8-h1 te versterken.

13.De5 Dxh1 14.Lf4

Wit dreigt onder opoffering van toren en paard met mat in één.

14...Dxg1+ 15.Ke2 Dg4+

De enige zet! Het alternatief 15...Lb5+ 16.Kf3 Lc6+ verliest direct na 17.Ld5 en naast het dreigende mat met Dc7+ en Lf7 staat ook de zwarte dame in en ligt de damevleugel te gabbel.

16.Kd2 Pa6 17.Te1 Df5

Wit heeft vier stukken plus

een pion in de aanval. Maar daarvoor heeft wit wel een toren en paard geofferd. Tijd voor zwart om dames te ruilen, dus vandaar de tekstzet (die een blunder is). Uiteraard had ik over het alternatief 17...Tb8 nagedacht: stukken activeren. Maar ik vond het vreemd om in de lijn van Lf4 te gaan staan. Ik wist niet precies wat ik na 18.Kc1 zou moeten spelen. Michaël was echter wat anders van plan: 17...Tb8 en na 18.Lc4 Txb2+ 19.Kc1 heb ik geen idee hoe het staat. In elk geval had ik dit wel moeten spelen.

18.Dxf5 Lxf5 19.Te8+

Zó simpel, wit wint een volle toren door een röntgenschaak.

19...Kd7 20.Txa8

Plotseling ziet het er dreigend uit voor zwart. Er dreigt natuurlijk Txa7+ met stukwinst (Pa6 blijft hangen). Maar er is ook nog een andere dreiging: Txf8 gevolgd door fxg7. Wat nu?

20...g5

Na 20...Ld6 21.Txa7+ (natuurlijk niet 21.Txh8 Lxf4+ 22.Ke1 gxf6 met een winnende stelling voor zwart) 21...Pc7 22.Lxd6 Kxd6 23.fxg7 komt zwart (minstens) een kwaliteit

achter. Hij moet zijn toren geven voor die witte g7-pion.

Na 20...Pc7 21.Txf8 Txf8 22.fxg7 moet zwart een volle toren geven voor de g7-pion waarna een eindspel ontstaat met gelijk materiaal (met een loperpaar voor wit). Maar nog sterker leek me 20...Pc7 21.Txa7 Ld6 22.Lxd6 Kxd6 23.fxg7 en wit komt een kwaliteit voor.

21.Le5

En Michael bood remise aan, wat ik vrij snel aannam. Hoe staat deze slotstelling? Geen idee. In elk geval vond ik het een ontzettend leuke partij. En zonder deze partij door de engine te hebben gegooid, blijft ik er een tevreden gevoel over houden. Fritz zal straks alle blunders ongenadig bloot leggen en het goede gevoel over deze partij zal waarschijnlijk verdwijnen. Tenzij Fritz met vondsten komt waar we in deze partij nooit aan gedacht hebben. Maar goed... 1/2-1/2

Na zo'n inspanning op een dinsdagavond is het vroegtijdige remiseenbod te begrijpen. Liever een drankje delen, dan deze partij te beëindigen in wederzijdse tijdnood. Maar de jury is hard, en besluit dat dit vreedzame gebaar leidt tot puntenaftrek in de strijd om de schoonheidsprijs. Maar wie weet is het totaal alsnog voldoende om de andere gegadigden te verslaan.

■ Aan het Weense hof

En dan de tweede kanshebber! Wit speelt Weens, maar zwart heeft zijn eigen ideeën over het Weense hofleven. De

zwarte dame neemt de witte koning terzijde. Hier geen lieflijke wals of pas-de-deux als in de tijden van Sissy, maar het hardgrondig wassen van de koninklijke oren.

Van der Weide – Kanis

Interne competitie, 3 maart 2016

1.e4 e5 2.Pc3 Pf6 3.f4 d5
4.fxg7 Pxe4 5.Pf3 Lg4
6.De2 Pxc3 7.dxc3 Pd7
8.Lf4 Lc5 9.O-O-O c6
10.h3 Lh5 11.c4 Da5
12.e6 O-O

Een intuïtief offer. Zwart ruilt zijn paard voor de pion op a2. En dat wit een vrijpion op d7 krijgt... Kijk maar eens wat daarmee gaat gebeuren.

13.exd7 Dxa2 14.Le5 Tad8

Origineel spel! Zwart neemt de tijd om de d-lijn te gaan openen. Wat is een stuk meer of minder...

15.Ld4

Volkomen logisch, maar niet de beste! Maar hoe kon wit vermoeden waar zijn koning nu heen wordt gestuurd?

15...Lb4 16.c3 Da1+ 17.Kc2 Lg6+ 18.Kb3

De vlucht naar voren. Rennen!

18...dxc4+

19.Kxb4

Wit gaat er vol in. Beter was Kxc4, hoewel dat ook verliest. Maar de varianten zijn prachtig. Pak een bord en stukken erbij en laat het ene na het andere matbeeld het oog passeren. 19.Kxc4 Da2+ (Je zal die loper eten! En zo niet..., dan offer ik mijn dame: 20.b3 Ld6 21.Dxa2 [21.Lc5 Da6+ 22.Kd4 Lxc5+ gaat ook mis] 21...b5#) 20.Kxb4 a5+ 21.Kc5 Txd7 22.Lxg7 b6+ (Deze pion moet geofferd. Na Td5+ vlucht wit naar het veilige c7 of a7: 22...Td5+ 23.Kb6 Db3+ 24.Kc7) 23.Kxc6 (23.Kxb6 Db3+ 24.Kc5 Td5+ 25.Txd5 Dxd5+ 26.Kb6 Tb8+ 27.Ka7 Dd8 en snel mat)

Analysediagram

23...Ld3 (Een fantastische afleidingsmanoeuvre. De

dame moet e6 blijven dekken, en na slaan met de toren volgt Da4+) 24.Kxd7 Dd5+ Met een pittoresk plaatje. Wit gaat mat.

19...Da2

Wat een eenzame koning. Gelukkig heeft hij de zwarte dame om hem gezelschap te houden.

20.Dxc4

Er was al geen verdediging meer. 20.Pe5 Db3+ 21.Kc5 Db5+ 22.Kd6 Rennen! Rennen! 22...Dd5+ 23.Kc7 Da5+ (23... c5 lijkt direct winnend. Vanwege de dreiging Txd7 en Dc6 mat. Maar wat is schaken een rijk spel. Let op: 24.Df3 Le4 25.Dxf7+ Wat????!! 25...Txf7 26.Kxd8 Tf8+ 27.Ke7 b5 Er dreigde wat op c4. 28.Lxc4 Toch! 28...bxc4 29.Thf1 En hoe staat het hier? Wordt het mat, of winnende wandelkoning?) 24.Kd6 Lf5 25.Lb6 Only move. Er dreigde te veel op d7 en de dame moet afgesneden worden. 25...axb6 26.Dxc4 Da7 Maar de lenige dame wringt zich ook door de kleine bochtjes. Er zijn nog prachtige varianten te vinden na Pxc6, maar voor nu is het genoeg.

20... Dxb2+ 21.Kc5

Naar voren! Niets helpt meer, maar de beker wordt volledig leeggedronken. 21.Db3 a5+ en het volgende mat kondigt zich aan: 22.Ka4 b5+ 23.Lxb5 cxb5+ 24.Dxb5 Da2#

21...Db6+ 22.Kd6 Txd7+ 23.Kxd7

De witte koning komt uitgeput aan op de zevende rij.

23...Dd8#

En zwarte dame keert kalmpjes terug naar de beginopstelling. **0-1**

Digitale toekomst

Maar goed! In koor brullende analyseknechtjes. Ik vind ze fantastisch. Ze schreeuwen 'Relax, gast!' tegen Dennis Breuker, als die niet door heeft dat het stuk vóór écht +3 betekent. Ze zetten de boel op stelten in de prachtige 'odds-matches' op chessvibes, waarbij menselijke grootmeesters na voorgiften van pionnen, tijd en eindspeldatabases lachend van het bord worden geknikkerd. De digitale toekomst is weer zonniger. Ooit zullen zij zeggen: 'We leerden kruipen met boter-kaas-en-eieren, lopen met dammen, rennen met schaken en springen met go.' De tijd van Pokémon zal een zwarte mythe zijn, verteld aan jonge transistoren bij het zachte zoemen van de ventilatorcooling. De laatste partij is van houwdegen Francis Lesman. Na een mislukt seizoen wachtte hem enkel nog de laatste partij. Om nog een toefje slagroom op de mislukte appeltaart te plaatsen. En wat voor partij! De slagroom doet de taart zoet smaken. Meer van

dit soort hakpartijen graag! De analyses en de rest van het commentaar zijn van Francis.

Kremer – Lesman

Caissa 2 – Laurierboom Gambiet 1, 23 april 2016

TSJONGEJONGEJONGE JONGEJONGEJONGEJONGE'. Dat waren de exacte woorden van een meewarig het hoofd schuddende Jack Blanchard direct na afloop van mijn partij in de match Caissa 2 – Laurierboom Gambiet 1. Hij had op bord 2 gedwongen de hele middag mijn bizarre partij tegen Mark Kremer moeten aanschouwen. Gelukkig beschermde zijn zonnebril hem tegen al te veel hoornvliesschade, want het was een volslagen losgeslagen zootje op bord 3, met twee torens tegen vier lichte stukken, een hoop pionnen, sterke paarden die zwak werden en zwakke die sterk werden en nog veel meer geneuzel. Laurierboom kon kampioen worden als ze wonnen. Mijn seizoen was tot nu toe het meest dramatische ooit: zes nullen en met anderhalf uit acht was stoppen met schaken dichterbij dan ooit.

1.c4 Pf6 2.Pc3 g6 3.g3 Lg7 4.Lg2 O-O 5.Pf3 d6 6.O-O Pbd7 7.Tb1

Hier besloot ik het niet op een lange manoeuvreerpartij te laten aankomen want mijn sterkere tegenstander zou mij dan zeker tergend langzaam door zijn gehaktmolen halen.

7...Pb6

Met het idee door d5 het centrum enigszins te openen en met de a-pion de witte falanx te bestrijden.

**8.d3 a5 9.h3 d5 10.b3 c6
11.Lb2 dxc4**

Ik heb hier lang nagedacht over a4 maar had niet de variant gezien die Siliconen Kid uit de mouw schudt: 11...a4 12.c5 axb3 13.cxb6 d4 14.Pe4 Pxe4 15.dxe4 bxa2 16.Ta1 Dxb6 17.Lxd4 Lxd4 18.Dxd4 Dxd4 19.Pxd4 Td8 20.Pf3 Le6 21.Tfc1 b5 22.Txc6 b4 23.Tc2 Lb3 24.Tb2 Td1+ 25.Txd1 Lxd1

**12.bxc4 Dc7 13.Db3 Pfd7
14.La3**

Deze had ik gemist en begon meteen te denken aan weer een nederlaag: wit is beter ontwikkeld en zijn stukken staan goed. De zwarte paarden staan elkaar echter in de weg en Lc8 is niet echt een knoepertje. Tijd dus voor een knuppeltje in het hok.

14...a4 15.Dc2 Te8 16.Pd2
Wit speelt thematisch en bereidt de sprong naar c5 voor.

16...Pf6 17.c5 Pbd5 18.Pd1
Nu staan de zwarte knollen weer iets vrolijker in de wei maar omdat ik niets beters zag dan mijn voorgenomen plannetje om in ieder geval nog een leuke middag te hebben ging ik voor het ongetwijfeld incorrecte stukoffer.

18...Ph5 19.Pc4 Pxc3

19...Le6 was een betere voorbereiding en had niet alle schepen achter me verbrand. Overigens raar gezegde.

**20.fxg3 Dxc3 21.Tf3 Dh4
22.e3 Le6**

e3 was voor de hand liggend maar ook ijzersterk. Enige kans voor zwart is nu snel ontwikkelen omdat een aantal witte stukken geconcentreerd staan op de damevleugel. Alleen activiteit telt nu nog. Komodo en Fritz vinden nu in eerste instantie b7 een lekker pionnetje maar laten na rijp beraad het toetje staan. Overigens geven ze nog steeds +1.5 voor wit.

23.Pb6 Tad8

Pion a4 is een dappere hoptiet maar kan mooi dienen als bliksemafleider. Bovendien houdt de toren paard d7 eruit.

**24.Pf2 Pc3 25.Tb4 Dh5
26.d4 Pb5**

Valt loper a3 aan en houdt een oogje op d4.

27.Txa4

Niet echt fout maar Dxa4 was sterker geweest.

27...Lf5

Ook de eerste keuze van Komodo en Fritz. Heel wat gespeelde zetten - van wit en zwart - blijken ook eerste keus van de computers. Dat komt waarschijnlijk door de wilde verwickelingen.

28.Db3 e5 29.e4 Pxd4

Beter was 29...exd4 30.exf5 Te1+ 31.Lf1 Pc3 32.Kg2 Txf1 33.fxg6 Txf2+ 34.Txf2 Dxc6+ 35.Kh1 De4+ 36.Kg1 Pe2+ 37.Txe2 Dxe2 38.Dg3 Dxa2 Leuk zo'n lange variant van de computer maar veel heb je er niet aan.

**30.Txd4 exd4 31.exf5 Te1+
32.Lf1 d3**

Ik was wel blij dat ik deze vond in mijn berekeningen omdat ik dacht met twee torens meer kansen te hebben. SiliconKid denkt daar anders over:

33.Txd3 Dg5+

33...Txd3 34.Dxd3 Dg5+
35.Pg4 gxf5 36.Lb4 Txf1+
37.Kxf1 fxc4 38.Ld2 Dxc5
39.Dd8+ Lf8 40.hxc4 De7

34.Tg3 Dxf5 35.Kg2 Ld4

Komodo begint lichtelijk te kwijlen na Le5.

36.Df3 Db1 37.Lc4 Tg1+

Bert Westera – gevreesd tacticus – dacht tijdens de partij dat Th1 snel zou winnen. Het is een prachtzet natuurlijk (Pxf1 Dg1 mat), maar helaas heeft wit Dxf7 en Pxf1.

38.Kh2 Le5

38...Txg3 39.Dxg3 De1
40.Pd3 De2+ 41.Dg2 Le5+
42.Kg1 De3+ 43.Df2 Txd3
44.Lxf7+ Kg7 45.Dxe3 Txe3
46.Lb3 Txb3

39.Pe4

39.Lxf7+ Kg7 40.Lb2 Dxb2
41.Kxg1 Lxg3 42.Dxg3 Kxf7
Ik besteedde redelijk wat van de resterende tijd aan de volgende zet maar een beetje paniekerig met nog 60 seconden sloeg ik toch maar met de looper. Mijn geRAMde analyseknechtjes sloegen zich op de knieën en brulden in koor: 'Txg3!' met plus 15 voor zwart.

39...Lxg3+

39...Txg3 40.Pxg3 Td2+
41.Le2 De1 Ik was hier in de vooruitberekeningen bang voor Dxf7 en mat maar nu de looper zijn post op c4 heeft verlaten gaat dat natuurlijk niet op. Heb er wel vaker last van dat een stuk niet meer op de plaats staat waar het eigenlijk na een aantal zetten in de berekening moet staan. Arne Moll wees me een keer terecht tijdens een tactiektraining bij Euwe: 'Hoe kom je erbij, die pion is allang geslagen!' Jammer, het had zo een mooi einde kunnen zijn: 42.Kg2 Lxg3

40.Pxg3 Td2+ 41.Pe2 Tf1

De toren op d2 staat in en ik zag geen direct mat na Th1 schaak.

42.De3 De1

Komodo en Fritz natuurlijk wel! Zwart probeert de hele tijd van achteren de witte koning lastig te vallen maar de switch naar vóór had een leerzaam matje kunnen zijn: 42...Th1+ 43.Kg3 Df5 44.Dxd2 Txb3+ 45.Kg2 Df3+ 46.Kg1 Th1#

43.Kg2 Tf6 44.Lb4 Df1+**45.Kg3**

Ik ging er op dit moment van uit dat Mark het eeuwig schaak zou nemen, maar waarschijnlijk speelde hij door omdat Caissa al 2 punten voor stond.

45...De1+**46.Kg4 Txe2 47.Lxe2****Dxb4+ 48.Lc4 Db1**

48...h5+ 49.Kg5 Tf5+ (49... Kg7 50. Dd4) 50.Kh6 Dxc5

49.Ld3 Dxa2 50.Kg5 Kg7

50...Te6 51.Dd4 Dg2+ 52. Kh4 g5+ 53.Kh5 Dxb3+ 54. Kxg5 h6+ 55.Kf4 Dh4+ 56. Kf3 Dxd4

51.Pc4

Nu speelt het verdwaalde paardje eindelijk weer mee maar het is al te laat.

51...Dg2+ 52.Kh4 Tf3

Het was een enerverend slachthuis. Stoppen met schaken? Hmmm, nu even niet!

0-1**■ IJzersterk**

Drie prachtige kunstwerken. Wie wint, wie wint... Ik zou graag een nieuwe prijs uitreiken voor het mooiste proza. De analyses deden mij lachen, lieten mij meehuiveren van de spanning en gaven mij een nieuwe kijk op onze siliconenvriendjes. Dank daarvoor. Een analyse speelt mee in de gevoelswaarde van de partij, en daarmee in de o zo belangrijke beoordeling voor de schoonheidsprijs! Maar toch... Ondanks de mooie commentaren van Enrico en Francis gaat de prijs toch, uiteindelijk,

naar de fraaiste schaaktechnische creatie. Hoe meer ik keek naar de aanval van Sierk Kanis, hoe blijer ik werd van de schoonheid van het schaken. Het offer was intuïtief, en misschien wel door noodzaak ingegeven, maar fantastisch en praktisch gezien ijzersterk. Het vervolg was koelbloedig en fraai. De fles wijn gaat naar Sierk! Van harte!

Sierk Kanis, hier in actie tijdens SPA 2016.

TOERNOOIEN

Een lustrum, ook voor het Eijgenbroodtoernooi

de dertigste editie: 28-30 oktober

Het gaat goed met het Eijgenbroodtoernooi. De stijgende lijn van de afgelopen drie jaar, ingezet door een bekwaam team onder leiding van Dennis Breuker, zorgde tijdens de vorige editie tot een vol huize Lydia. Dit jaar zijn we toe aan de dertigste editie!

Er wordt zoals gewoonlijk gespeeld in twee groepen. Groep A is voor spelers met een rating van 1700 en hoger, groep B is voor spelers met een rating van 1800 en lager. Spelers met een rating tussen 1700 en 1800 kunnen dus kiezen in welke groep ze willen spelen. De top 3 in beide groepen ontvangt €400, €200 en €100. Verder zijn er prijzen voor beste jeugdspeler (geboren in 2000 of later), beste veteraan (geboren in 1955 of eerder) en de spektakelprijs.

◆ Datum & inschrijving

Het evenement vindt plaats in het laatste weekend van oktober: van vrijdag 28 tot en met zondag 30 oktober 2016. Datzelfde weekend zijn er tegelijkertijd jeugdschaaktoernooien, dus wie de jongere garde liever ontwijkt, zit dit jaar bij Eijgenbrood waarschijnlijk goed.

Inschrijven kan via de site: www.eijgenbrood.nl. Het inschrijfgeld bedraagt €25,-. Half geld voor (W)GM en (W)IM. Voor niet-KNSBleden moet de organisatie helaas €7,50 extra in rekening brengen om het gehele toernooi voor ratingverwerking aan de KNSB aan te bieden. Mensen die in de eerste ronde een bye hebben kunnen zich zaterdagochtend tussen 8:45 en 9:15 inschrijven.

◆ Pas op!

Het maximum aantal deelnemers is 120 en vorig jaar werd die grens bereikt al twee weken voordat het toernooi begon! Als de trend doorzet, zal ook dit jaar een aantal schakers moeten worden teleurgesteld. Ha lekker! Nee, jammer, maar de organisatie wil van het huidige programma en de huidige locatie niet afwijken: de enquêtes onder de deelnemers na afloop van het toernooi in 2015 waren namelijk erg positief. Dus wees op tijd met je inschrijving!

We hopen je te zien eind oktober! ■

Schaakverslaafd of godsdienstwaanzinnig (4)

Jeroen Hoogenboom

‘De vraag is niet *of* het gebeurt, maar *wanneer*.’ Aan het woord is de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, toen hem werd gevraagd naar mogelijke aanslagen in Nederland. Het laat zien hoe verleidelijk het is om je uit te drukken in klassieke *one-liners* en tegelijkertijd laat het zien hoe onzinnig dat is. Want de vraag is wel degelijk *of* het gebeurt. En wanneer dat was, nou ja. Evenmin kun je over de zon zeggen: ‘De vraag is niet *of* hij opkomt, maar *hoe laat*.’ Want ook hier geldt: de vraag is wel degelijk *of* de zon opkomt. Ik wil niemand bang maken, maar er komt een tijd dat de zon er niet meer is. Opgebrand, uitgedoofd. ‘Je kunt niet houden van de zon!’ Dat riep nota bene Ramses, terwijl juist de oude Egyptenaren hun zonnegod aanbaden. Van tijd tot tijd, zo nu en dan, zie je bij Caissa bepaalde types rondhangen die daar sterk aan doen denken, aan een eeuwigdurende zonsverduistering. De rek is eruit, te vaak geraadbraakt, te stijf door de mangel gehaald.

De vraag was niet *of* Jeroen Hoogenboom het geweten van Caissa zou worden, maar *wanneer*.

Misschien is deze column de aangewezen plek om een grief te uiten die ik jegens een bepaald Caissalid koester. Een grief, niet in de betekenis van krenking, smaad of smart – ik ben allang niet meer te krenken, te smaden of te smarten – maar in de zin van: pure oplichterij! Het betreft hier de edele Robert Jan Schaper. Algemeen jeugdleider bij Caissa. Type: ideale schoonzoon. Althans, een eeuwige belofte om dat ooit te worden. Laatst hoorde ik hem in luid gezang losbarsten: ‘Ik heb... hele grote bloemkole, o wat zijn ze groot.’ Niet echt een psalmkraker, maar alla. De Franse schrijver Marcel Proust vond dat wij alle teksten om ons heen moeten zien als tekenen van onze tijd, inclusief reclameteksten, dus daarom ook even de tweede strofe, zoals die uit Robert Jans volle borst tevoorschijn kwam.

Als mensen mij zien lopen,
dan roepen ze meteen:
hallo hallo – hallo hallo
waar gaat die bloemkool heen?

Nog niet zo lang geleden liep ik in het Amstelpark, het enige echt mooie park dat Amsterdam heeft. Alleen Buitenveldert komt daar, maar hij en ik waren er nu ook. Het doet er niet toe hoe wij daar kwamen, wat wij daar deden, maar wel doet het er toe dat ik hem op een gegeven moment een pannenkoek aanbood! Namens mijzelf. Hoe ik dat in mijn hoofd haalde, daar kom ik nog op. Het was bij Pannenkoeken & Crêpes Restaurant De Hop 2.0. De ‘hop’ is het acroniem van House of Pancakes. Meteen een hele mond vol, die De Hop, terwijl je nog niets besteld hebt. Het ligt aan de parkvijver.

Ik ging ervan uit dat Robert Jan de gewone natuurlijke pannenkoek zou kiezen, voor € 5,95. Maar een spekpannenkoek kon er eigenlijk ook wel van af, die kwam op € 6,95. Maar meneer Schaper koos geen van beide. Meneer Schaper koos een zogenaamde De Hop Boerenpannenkoek. Een boerenpannenkoek met spek, gehakt, paprika, ui, champignons en kaas, voor € 13,95! Dat alles spoelde hij weg met twee pullen Hertog Jan bier, voor € 5,65 het stuk. Maar drank had ik niet aangeboden. Zelf bestelde ik niks anders dan een kopje koffie. Ontzet en vol weerzin zag ik de pannenkoek in zijn wijd geopende voorraadschuur verdwijnen, hap na hap, telkens wegstijgend, om zich heen spiedend, als ware

elke hap een kostbare buit, de gretige blik, het haphap, het afschuwelijke malen van de kaken, de adamsappel, die bij elke nieuwe lading pannenkoek op en neer wipte, en ik zag hoe de volledige hap ten slotte de slokdarm werd ingejaagd, steeds verder op weg naar beneden. Slok-slok. Met tussendoor klokklok, het bier. Zoals de dichtregel van Vestdijk gaat: 'En dan aten we: smak, glap, slop, slok, slurp!' Ik kan nauwelijks beschrijven hoe afschuwelijk het is om een mens te zien eten, vooral wanneer hij dat gratis doet, van jouw geld. Wanhopig dacht ik e4 e5; Pf3 Pc6, als interne afleidingsmanoeuvre.

Nog was de nachtmerrie niet voorbij. Toen alles op was, stond hij op, ging naar het toilet en betaalde binnen alvast. Bij terugkomst gaf ik hem een briefje van vijftig, het enige wat ik had.

Hij gaf me vijftig terug, met de woorden: 'De rest krijg je volgende week wel.' Maar tijdens alle weken die volgden: ik kreeg helemaal niks! En te trots erom te vragen. Dit hele waanzingedoe in het park kwam me te staan op vijftig euro, dus ook al zijn bier was aan mij. Hertog Robert Jan! Bier van hoge gisting, een man van laag looi.

De vraag luidt derhalve: waarom ik bood ik hem in hemelsnaam een pannenkoek aan? Dat wil ik graag toelichten, namelijk, dat kwam door het Ignatiusgymnasium, in Amsterdam-Zuid. In 1895 gesticht als rooms-katholiek gymnasium, immers, de heilige Ignatius was de stichter van de orde der jezuïeten, in de 16^e eeuw. Onze huidige paus is eveneens een jezuïet. Dat zijn stuk voor stuk geleerde gasten, dus dat zit wel goed allemaal! In deze school organiseert Robert Jan regelmatig grote jeugd-

toernooien en altijd staan Mirjam Klijnkrumer en ik als vrijwilliger de hele dag achter de bar. Tijdens de schaakpartijtjes is het vrij rustig, dan sta ik wat te kijken, naar alles. Te mijmeren, eigenlijk. De ouders zitten al die tijd in de grote kantine, of achter in de speelzaal, waar ook weer een heel legertje wedstrijdleiders rondloopt. O, al die volwassenen! Af en toe raak ik door ontroering bevangen, dat gebeurt telkens weer. Allen offeren zonder nadenken een vrije dag, zodat onze kinderen een schaaktoernooi kunnen spelen. Of we brengen ze om half zeven naar Caissa en halen hen anderhalf uur later weer op, in weer en wind. Dat wij dit alles doen, dat is een blijk van pure beschaving. Wat is een beschaving?, welnu, dat is precies dit. Dit jeugdtoernooi. Wat zich hier voor je ogen afspeelt. In alle rust, in alle eenvoud.

Ik denk weleens: het is niet de mens die een beschaving verdiept en optilt, het is de beschaving *zelf* die de mens omhoog trekt en verheft. Het bestaat buiten ons, wij pluggen in, wanneer we daar aan toe zijn. Al springt er maar een kleine vonk naar ons over, dan weten we al wat het is. Op deze toernooidagen – en ook bij de

Caissajeugd – is Robert Jan als het ware het instrument, een vuursteen waaruit wij een vonk kunnen slaan, en daarom verdiende hij een pannenkoek. Er zijn er nog veel meer, die dat verdienen. Maar ik blijf niet aan de gang, want zoals ik beschreef, het zijn tegelijkertijd dieven en oplichters. Nee, beter sluit ik af met iets bijzonders dat onlangs gebeurde. Ik kan niet anders zeggen dan: houd u vast!

Een enkeling bij Caissa weet dat ik af en toe kerkwacht ben, in een grote Amsterdamse kerk, een koepelkerk, tegenover het CS. Dat doe ik zodat deze kerk overdag haar deuren kan openen, voor gewoon publiek, ook voor u. Van 11.00 tot 16.00 uur. Daarbinnen is het een oase van licht en rust, midden tussen het lawaaiige verkeer, de drukte, het CS is een plaats van aankomst en vertrek, zoals wijzelf dat ook zijn. Het is een bijzonder kerkgebouw. Een hoogtepunt voor mij is dan de ochtend, wanneer ik de zware houten kerkdeuren openzwaai en er al mensen staan te wachten. Soms is het op de smalle stoep voor het hek dringen geblazen, wanneer touringbussen hun passagiers speciaal op ons hebben gewezen. Een heel enkele keer gebeurt het dat ik op het bordes naar hen kijk en dat ik enigszins balorig word. Deze groep, zijn het goede mensen?, zo vraag ik me dan opeens af. Om ze op de proef te stellen, roep ik naar hen: 'Mensen! Wie moet er volgens jullie vrij? Moet Barabbas vrij of...?' Ze laten me nooit uitpraten. Dit is van alle eeuwen, althans de laatste twintig. Ze weten het al. Maar wat was dat, de vorige keer? Wat hoorde ik toen? Een heel hoog stemmetje, schrill en koud piepte het boven alles uit. Ik hoorde: 'Potters vrij! Van Velzen vrij! Lith vrij!' Wel alle duivels, wat was dat? Ik drong door de menigte naar voren, wie of wat riep daar? Op en neer in de goot hipte een piepklein mannetje, een dwergkabouter, dat zag ik meteen. Het kereltje piepte en kermde verder nog: 'Ongepast! Benepen! Verbied het! Weg met die column! De rechten van de mens! Colofon!' Dit kon zo niet doorgaan. Ik probeerde het geval te grijpen om het de nek om te draaien, maar het glipte weg, een afvoerput in. Ik schudde het hoofd. Ietwat beduusd liep ik de kerk binnen en ging weer over tot de orde van de dag. Dat wil zeggen: mijn orde. ■

MEN PRAAT

*Men praat over het weer
Als men de tijd hoort waaien
En niet luisteren wil*

*Als men de boer ziet maaien
En naar de dode dag
Niet kijken wil*

*Het is te laat
De goede tijd is dood
Ja, door ons zelf gedood*

*Met praatjes
Met blindheid
En met schaken*

Anne van Omme

SCHAAKSTUDIES

De oplossingen van deze schaakstudies staan op pagina 40

1. Wit speelt en maakt remise

2. Wit speelt en maakt remise

3. Wit speelt en wint

4. Wit speelt en wint

Jeugdschaker met ambitie:

Rafael Goudriaan

Debby Nieberg

Sinds bijna twee jaar heeft Jong Caissa er een rijzende ster bij: Rafael Goudriaan. En hoe snel die ster rijst, wordt heel duidelijk als je naar zijn rating kijkt. Vorig jaar zat hij op een jeugdrating van 241 en nu, een jaar later, is die rating al 785. Een jalouersmakende stijging van maar liefst 544 elopunten! Hoog tijd om wat meer te weten te komen over deze jonge schaker met onmiskenbare schaakambitie.

18

Rafael is net klaar met de basisschool en gaat eind augustus naar de middelbare school, naar het

technasium van het Calandlyceum. Daar zal hij dan een van de jongste leerlingen zijn, want op zijn eerste

schooldag is hij nog net tien jaar oud. Pas de dag erna, op 31 augustus, wordt hij elf. Rafael heeft op de basisschool namelijk een klas overgeslagen door in één jaar tijd groep drie en vier af te ronden. Zijn liefde voor het schaken begon op vijfjarige leeftijd, toen hij in groep 2 zat en op school wat extra uitdaging nodig had. Zijn juf gaf hem toen de cd-rom en het werkboek van Stap 1. Zo heeft hij door zelfstudie schaken geleerd. Omdat zijn vader ook schaakt, had hij thuis meteen iemand om al het geleerde mee te oefenen. Vervolgens heeft hij een tijdje naschoolse schaaklessen gevolgd bij buurtcentrum De Havelaar in Amsterdam en nam hij vanaf groep 5 op zijn basisschool, De Vlinderboom, ook deel aan de schoolschaaklessen die één keer per twee weken onder schooltijd werden gegeven.

■ Trainingen

Bij Caissa zit Rafael sinds een paar maanden in het toptrainingsgroepje van Abe Willemsma. Daarvóór kreeg hij op dinsdagavond les van Allaert Troost en ook heeft hij het afgelopen jaar op vrijdagavond trainingen gevolgd bij Robert Jan Schaper. Rafael heeft nu het werkboek van Stap 4 afgerond en is begonnen aan Stap 4+. In het

groepje van Abe worden Rafaels hersenen intussen gekraakt met oefeningen uit Stap 2 Vooruitdenken. Daar staan onder meer vrij pittige blindschaakoefeningen in die ook de gemiddelde volwassen clubschaker nog voldoende stof tot nadenken bieden. Uitdaging genoeg dus! Omdat Rafael schaken bij alleen Caissa niet genoeg vond, heeft hij zich onlangs ook aangemeld bij VAS. Daar gaat hij deze herfst op vier zaterdagen in de Meesterklasse C spelen in een gecombineerd jeugdteam met SV Almere onder de naam Almere C1. Bij VAS krijgt hij zijn reguliere training op donderdag en krijgt hij voor de Meesterklassewedstrijden nog zes extra trainingen op woensdag. Als je alles zo bij elkaar optelt, is Rafael de meeste dagen van de week druk bezig met schaken. Hij heeft het er zelfs zo druk mee gekregen dat hij zijn atletiek ervoor heeft laten schieten. Maar omdat een gezonde geest natuurlijk thuisheert in een gezond lichaam, blijft hij wel voetballen. Hij speelt en traint bij voetbalclub AVV SDZ en komt komend seizoen uit in de zaterdagcompetitie met het team JO12-3.

Clubresultaten

Vlak vóór de zomervakantie heeft Rafael bij Caissa de eerste plaats in de toergroep in de wacht weten te slepen. Dat betekent dat hij op de laatste clubavond naar huis is gegaan met een fraaie beker en dat hij volgend jaar mag uitkomen in de koningsgroep, de hoogste groep van Jong Caissa. Tot nu toe heeft Rafael nog maar één keer meegespeeld in de senioren-

competitie op dinsdagavond. Dat was in april tijdens de wintercompetitie. Toen wist hij meteen een winstpartij op zijn naam te schrijven. Extern speelt hij in het jeugdteam C3. Qua niveau zou hij prima op zijn plaats zijn in het eerste team, C1, maar zelf vindt hij C3 leuker omdat daar vrienden van hem in zitten. Rafael vindt Caissa een leuke club: 'Er zitten genoeg tegenstanders van mijn niveau, dus soms win ik en soms verlies ik.'

Bekers, medailles en vaantjes

Ook doet Rafael regelmatig mee aan toernooien, die hem intussen al heel wat bekere, medailles en vaantjes hebben opgeleverd. Zo kun je hem regelmatig achter het bord zien zitten bij de Grand Prix-jeugdtoernooien en heeft hij zich met zijn basisschoolteam van De Vlinderboom dit jaar zelfs weten te plaatsen voor de landelijke schoolschaakfinale: het NK schaken voor schoolteams. Zijn schoolteam was als derde geëindigd in het Amsterdamse scholenskampioenschap en bij het NK zijn ze uiteindelijk zestiende geworden.

In juli jl. heeft Rafael deelgenomen aan de Jeugdachtkamp tijdens het weekendtoernooi van het Amsterdam Science Park Chess Tournament. Daar heeft hij een fraaie partij gespeeld tegen Brendan Liew. De jongens zijn bij dat toernooi samen gedeeld tweede geworden en komend seizoen spelen ze allebei in het team Almere C1. Rafael vindt deze partij CaissaNieuws-waardig, omdat hij hierin eigenlijk geen fouten heeft gemaakt.

Brendan Liew – Rafael Goudriaan

*SPA Weekend jeugdgroep,
15 juli 2016*

**1.e4 c5 2.Pf3 Pc6 3.d3 g6
4.Le3**
Dreiging.

4...Lg7
Tegendreiging!

5.c3 d6 6.Pbd2 Lg4
Alles gericht op d4.

**7.Db3 Dc7 8.d4 cxd4
9.Pxd4 Pxd4 10.Lxd4 e5**
Rafael ziet goed dat pion d6 niet zwak is.

**11.Le3 Pe7 12.Db5+ Pc6
13.f3 Le6 14.Lc4 Lxc4
15.Dxc4 0-0 16.b4**
Dreigt met b4-b5 een stuk te winnen maar verzwakt ook de witte damevleugel.

**16...Tac8 17.b5 Pa5
18.Dxc7 Txc7 19.b6 Txc3**
Dit past allemaal net, omdat zwart met tempowinst de witte looper op e3 kan aanvalen.

**20.Lf2 axb6 21.Lxb6 Pc4
22.Pxc4 Txc4 23.0-0 Ta8**
Zwart staat een pion voor, maar moet nog hard werken om te winnen.

24.Tfd1 Tc6 25.Le3 f5

26.Tab1 f4

Op het eerste gezicht onlogisch om nog een pion op de kleur van de zwarte loper te zetten, maar nu heeft de witte loper minder velden.

**27.Lf2 Txa2 28.Txb7 Tcc2
29.Tf1 Tab2 30.Td7 Lf8
31.Ta7 Td2 32.Td7 Tb5
33.Tc1 d5**

Zwart heeft heel mooi zijn achtergebleven d-pion aan het lopen gekregen.

**34.h3 Tbb2 35.Tf1 dxe4
36.Txd2 Txd2 37.fxe4 Te2**
En weer een pion!

**38.Td1 Txe4 39.Td8 Kg7
40.Td7+ Kh6 41.Tf7 Lg7
42.Lc5 Te1+ 43.Kf2 Tc1
44.Lf8 Lxf8 45.Txf8 Tc2+
46.Kf3 Kg5 47.g3 Tc3+
48.Kg2 Txc3+**

Nog een pion. Wit speelt nog door tot mat.

**49.Kh2 Kh4 50.Th8 Txb3+
51.Kg2 f3+ 52.Kf2 h5
53.Tb8 e4 54.Tb4 Th2+
55.Kg1 Kg3 56.Tb5 f2+
57.Kf1 Th1+ 58.Ke2 f1D+
59.Ke3 Dd3# 0-1**

Een ander toernooi waar Rafael zijn kunde heeft laten zien, was het Kroeglopers-toernooi in de Pijp op 26 juni jl. Daar speelde hij als duo samen met zijn vader en met een score van zes punten hebben ze de (gedeelde) ratingprijs tot 1450 in de wacht weten te slepen. Rafael vond dat een erg leuk toernooi, al vond hij de tegenstand best zwaar en kwam hij bij één deelnemend café voor een nogal vreemde verrassing te staan: toen hij een zet wilde doen, bleek zijn stuk aan het bord vast te zitten. Superlijm? Nee, kroeglopende voorgangers hadden blijkbaar met bier boven het bord zitten knoeien, zodat de stukken nu aan het bord vastgeplakt zaten.

Kroeglopers Rafael en zijn vader bij de prijsuitreiking.

Blunders en vaardigheden

Op de vraag wat hij nou zo leuk vindt aan schaken heeft Rafael niet onmiddellijk een antwoord. Eigenlijk weet hij het niet precies: 'Misschien wel omdat het iets is waar je steeds beter in kunt worden. Je kunt er goed voor trainen. Maar ik vind het gewoon leuk.' Ook vindt hij schaken wel een goede oefening om je te leren concentreren. 'Maar dat wordt na anderhalf uur wel erg lastig.'

Wat Rafael niet leuk vindt, is als hij tijdens een partij een blunder maakt: 'Als je blundert, kom je bijna nooit meer terug als je bijvoorbeeld een stuk achter staat. Bij voetbal kun je makkelijker terugkomen bij een achterstand, maar bij schaken is dat heel moeilijk, omdat je dan minder materiaal hebt.' Ook houdt hij niet van verliezen (iets waar veel schakers zich in zullen herkennen), maar hij vindt het minder erg om te verliezen van een sterkere tegenstander dan van iemand van gelijke of mindere sterkte. Zijn trainer bij Caissa, Abe, moppert nog wel eens een beetje over het feit dat Rafael op dinsdagavond regelmatig te laat bij de training in de bovenzaal verschijnt, omdat hij het veel te gezellig vindt in de benedenzaal. Maar denk niet dat Rafael met tegenzin naar de toptraining gaat.

Integendeel. 'Ik wil heel graag meer leren over strategie. En

over met welk stuk je nou het beste kunt slaan en waarom.' Over zijn tactische vaardigheid is hij redelijk tevreden, maar

hij wil graag meer inzicht krijgen in bepaalde stellingen. Rafael heeft dan ook een duidelijke schaakambitie. Zijn streven is om later een schaaktitel te verwerven, bij voorkeur natuurlijk GM, maar ook met een CM-titel zou hij al blij zijn. Daarnaast lijkt het hem erg fijn om later van schaken zijn beroep te kunnen maken. Het liefst als speler bij de wereldtop, maar ook zou hij graag schaaktrainer willen worden. Als Rafael in de toekomst met net zulke grote (paarden) sprongen vooruit blijft gaan als in het afgelopen jaar, kunnen we er gerust van uitgaan dat er een prachtige schaakcarrière voor hem in het verschiet ligt. ■

Rafael ontmoet GM Nicolic bij het 75ste Notenboomtoernooi

COMBINATIES

De oplossingen van deze combinaties staan op pagina 40

1. Wit speelt en wint

2. Zwart speelt en wint

3. Wit speelt en wint

4. Zwart speelt en wint

5. Wit speelt en wint

6. Zwart speelt en wint

Cees Visser:

'Elke ochtend zei ik dat ik een bruin

Wie is die schaker?

Wim Suyderhoud

Vorig jaar zomer zag ik hem een keer met wapperende haren voorbijrijden in een cabrio. Cees de levensgenieter! In de loop der jaren speelden hij en ik in de interne competitie een drietal potjes die steeds op dezelfde manier verliepen: het nadeel dat hij in het begin van het partij door slordig spel had verkregen, wist hij op het laatste moment te neutraliseren om dan alsnog te winnen. Mijn conclusie: talentvol maar slordig, mogelijk zelfs gemakzuchtig? Misschien dat zijn vriend Arno Bezemer zich daar vrolijk over maakte, die keer dat onze wegen samen kwamen bij Cees' bord. 'Al 30 jaar dezelfde opening', antwoordde hij op mijn vraag waarom hij lachte, alsof hij zich verbaasde over het feit dat Cees daar tevreden mee kon zijn. Hoe dan ook, omdat het beeld van Cees in die cabrio niet meer wegging, besloot ik hem uit te nodigen voor een gesprek in het kader van deze rubriek. In Wildschut, onder het genot van een kopje koffie.

'Ik heb dochters van 6 en van 21 en 23. Ik ben vrij vroeg gescheiden, dus ik heb mijn grote dochters verlaten toen zij jong waren. Ik heb geprobeerd hen tot schaken te bewegen. Ik had het wel fijn gevonden als mijn gebrek aan schaakkunde werd gecompens-

seerd door een schakende dochter. Als het even kon, liet ik nieuw gekochte schaakboeken door de auteur voorzien van een aan hen gerichte opdracht. Het mocht niet baten. Ik vrees dat ik hen heb mishandeld. Als ik op zaterdag of zondag met mijn vriend Karel

van Delft ging snelschaken, nam ik hen mee.

Focus

Ik kom op dinsdag graag schaken, niet in het minst voor de gezelligheid. Ik hou er erg van om na de interne partij in Wildschut even met mijn goede vrienden Albert en Martin over de toestand van de wereld te spreken. Ik ben 58 nu. De focus in mijn leven is momenteel gericht op schaken, golf en mijn dochters. Door een fysiek ongemak ben ik de laatste tijd minder geïnteresseerd geraakt in golf. Van drie keer per week op de baan, inclusief sportschool en les, ben ik teruggegaan naar één keer per week. Het veroorzaakt een licht gevoel van lamlendigheid. De progressie met golf stakte. Mijn doelstelling was om alles eruit te halen wat erin zit, maar ik raakte uit het ritme door dat lichamelijk ongemak. Bovendien is de vriend waar ik veel mee speelde in Engeland gaan werken.

tegen mezelf leven heb.'

Ik ben bang dat ik niet constructief bezig ben geweest met trainen, met putten en chippen bijvoorbeeld. Ik heb misschien te veel gedaan wat ik leuk vond. Met schaken idem dito. Ik speel veel partijen na met commentaar van topgrootmeesters, hou mijn openingen goed bij en analyseer al mijn partijen. Ik doe af en toe ook tactische oefeningen maar de stapel eindspelboeken die ik heb ligt ongebruikt te wezen, want eindspeloefeningen vind ik saai en doe ik dus niet.

■ Omgangscultuur

Ik ben opgegroeid in Amsterdam, Gorinchem en Nijkerk, de Veluwe. Op mijn 18de emigreerde ik naar Engeland met het gezin waarin ik ben opgegroeid omdat mijn pa daarheen werd uitgezonden door zijn werkgever Shell. Ik heb er economie en wiskunde gestudeerd aan de universiteit van Londen en ben daarna registeraccountant geworden. Mijn eerste baan was auditor bij PwC. Daarna ging ik wer-

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
*Ik heb misschien
te veel gedaan
wat ik leuk
vond.*
◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

ken in Zuid-Afrika, waar ik een geweldige tijd heb gehad. Mooi weer, prachtige natuur, geweldige excursies naar Kaapstad. Toen weer terug naar Engeland, waar ik het nog maar een jaar heb kunnen uithouden. De omgangscultuur daar vond ik niet fijn. Om je een voorbeeld te geven, ik reisde een keer keurig in pak met de trein van Reading naar Londen. Ik vroeg of ik de krant van een medereiziger mocht lenen. Het antwoord was veelzeggend: *'You look like a young man who can afford his own newspaper.'* De Brexit is bijzonder treurig voor Engeland zélf, zeker als het leidt tot het opbreken van het VK. Ik

maak me ook grote zorgen om de impact op andere landen. Er zal veel werkgelegenheid in de financiële wereld verloren gaan. Brexit gaat over veel meer dan de EU. Het gaat ook over de kloof tussen Londen en de rest van het VK.

■ Hard gewerkt

Terug in Nederland kwam ik te werken bij het toen nog Australische TNT, dat mij telkens voor korte tijd uitzond. Ik zat zes maanden in Noorwegen, een jaar in Denemarken – waar ik de moeder van mijn oudste dochters ben tegengekomen – zes jaar in Duitsland en verder nog een jaar in China. Zes jaar geleden ging de financieel topman van TNT weg. Ik was een van de twee kandidaten om hem op te volgen maar kreeg die baan niet. Ter compensatie werd mij een financiële regeling aangeboden die mij in staat stelde om na twee jaar te stoppen met werken. Ik stopte toen ik 55 was. Erg aangenaam. Gelukkig was ik niet

Wie is die schaker?

de enige van mijn vrienden die veel vrije tijd kreeg. Ik kon elke dag mijn jongste dochter Eva van school halen, met haar naar de tennisbaan gaan en naar opa en oma. Elke ochtend zei ik tegen mezelf dat ik een bruin leven heb. Let wel: ik heb altijd hard gewerkt bij TNT.

Met muziek aan

Ik heb schaken geleerd van mijn vader, maar het had niet veel om het lijf. Mijn opa en hij vonden schaken wel leuk, maar waren al gauw te zwak voor mij. Het is een wijdverspreid familie verhaal dat zij mij in een andere kamer zetten met muziek aan, om

blind tegen hen te schaken. Ik ging naar de schaakclub in Nijkerk. Op mijn middelbare school kwam ik terecht in één van de sterkste schoolteams van Nederland. Uit dat team ken ik Anne-Paul Taal. Als ik hem bij externe wedstrijden tegen het lijf loop, wat nog wel eens gebeurt, brengt dat

Cees wint van simultaangever Genna Sosonko op het MEC Pleinfestival 2012

veel goede herinneringen uit die tijd boven. Met Karel van Delft richtte ik de SBSA op [Stichting ter Bevordering van het Schaken in Apeldoorn, red.]. In Apeldoorn heb ik Rob Hartoch leren kennen en Yochanan Afek.

In Engeland speelde ik regelmatig mee in weekendtoernooien. In Zuid-Afrika verlegde ik mijn interesses echter, omdat ik een heel ander sociaal leven kreeg. Ik speelde daar geen toernooien meer en terug in Nederland heb ik aanvankelijk ook weinig geschaakt omdat ik steeds naar het buitenland moest. Toen ik meer vaste grond onder de voeten kreeg, heb ik dat allemaal weer ingehaald. Ik ben al 15 jaar vicevoorzitter van het MEC, waar ik door Albert ben binnengehaald. Al die tijd heb ik me met name beziggehouden met sponsoring voor het instituut. Omdat ik nu niet meer werk, heb ik minder contacten die waardevol kunnen zijn en heb ik het MEC minder te bieden. Jammer, want we hebben het financieel niet makkelijk nadat de subsidiekraan is dichtgedraaid door de gemeente Amsterdam. Dat bete-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

*Het MEC heeft
het financieel niet
makkelijk nadat
de subsidiekraan
is dichtgedraaid
door de gemeente
Amsterdam*

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

kent concreet dat er €30.000 minder binnenkomt om de kosten van gemiddeld €100.000 per jaar te dekken. We hebben onlangs de Euwe-pas in het leven geroepen. Voor €15 per jaar krijg je daarmee korting op aankopen bij Het Paard, bij schaaktrainers als Robin van Kampen en bij een aantal horecagelegenheden op het Max Euweplein. Sinds een aantal maanden vragen we bezoekers van het MEC om een bijdrage en dat loopt goed. Op die manier hopen we toch voldoende inkomsten te genereren om nog veel goede dingen te kunnen doen. Wat dat betreft

wil ik onze spelkaravaan noemen voor asielzoekers, jong en oud, om hun lange dagen van wachten plezieriger te kunnen doorbrengen.

■ Partij

Bij het MEC heb ik kennisgemaakt met Jan Nagel en die heeft mij warmgemaakt voor een lidmaatschap van 50+. Ik heb inmiddels twee keer op de lijst voor de Eerste Kamer-verkiezingen gestaan. Ik zat onder meer in het bestuur van het wetenschappelijk bureau. De AOW heeft geen gelijke tred met de inflatie gehouden en ik vind dat beschamend. Er kan veel verbeterd worden aan het pensioenstelsel. Mensen van boven de veertig komen niet meer aan de bak! ZZP'ers zijn dat tegen wil en dank! Ik zou er uren over door kunnen gaan. Maar ik heb ook kritiek. 50+ Is iets te populistisch naar mijn smaak. Ze stemmen net als de SP en de PVV vaak *anti* en ik wil niet dat mijn partij in dat kamp zit. De cabrio? Die heb ik weggegaan met een klein beetje pijn in het hart. En het lange haar mocht niet meer van mijn oudste dochters.' ■

Lesly & Lotte

Angelo Spiler en Wim Suyderhoud

Wij waren erbij en een mooie dag was het beslist. Er zijn twee mensen die het de móóiste dag vonden. Het was de apotheose van het verhaal van de flessenpost, van de hartenkreet die niet alleen werd gehoord aan de andere kant van de oceaan,

maar ook met dezelfde intensiteit werd beantwoord – met dien verstande dat in deze moderne variant oceaan en fles virtueel waren. Het was een dag met een schaaktintje omdat het immers een Caissaan betrof, van wie we nu flauw kunnen zeggen dat hij het schaken in twee

opzichten beoefent. Maar dat niet alleen. Wij kunnen getuigen dat op het topje van de prachtige taart die bij dit soort gelegenheden hoort twee figuren prijken die het ultieme symbool vormen voor de perfecte verbintenis: een Koning en een Dame. ■

Cordially introduced

Vind u ook niet dat we op de clubavond de laatste tijd veel nieuwe gezichten zien? Misschien kan CaissaNieuws u met hen in contact brengen. Op de foto hieronder herkent u wellicht één van die gezichten, vereeuwigd in het gezelschap van een Bekende Schaker. Desgevraagd stuurde deze nieuweling de redactie een paar regels over zichzelf bij wijze van introductie. Denk er een rappe tong bij en een zwaar Frans accent en u gaat hem niet meer vergeten.

‘My name is Jean-Louis Prévot and am coming from France for a job rotation in Amsterdam. With great pleasure I joined Caissa chess club at Amsterdam (one year ago) where I have been cordially introduced. I had extreme fun for having been in the team Caissa 6 with Dennis as captain. The picture was taken on the day when I had a chance to meet Gary Kasparov in France in 2013.’ ■

De archiefduik (1)

Willem Grünbauer

Altijd aardig om in oude archieven te duiken; des te aardiger als je er zelf een bescheiden deel van hebt uitgemaakt; en daarom een poging om aan oude uitgaven van CaissaNieuws een gezicht te geven; voor velen immers zeggen de namen in de oude edities nauwelijks iets. Wie zegt bijvoorbeeld de naam Tishausser iets? Zomaar een naam die ik tegenkwam bij het oppervlakkig doorkijken van oude clubbladen dewelke ik vanaf eind 1966 allemaal, dubbelgevouwen en voorzien van een steeds duurder postzegel, per post toegestuurd kreeg.

Caissa was de tweede club waar ik lid van werd; enkele maanden daarvoor begon mijn clubcarrière bij de eveneens in het *Oranjestad* aan de Van Ostadestraat gevestigde Eerste Nederlandse Populaire Schaakbond, kort geschreven ENPS. Caissa speelde net als nu op de dinsdagavond, ENPS op de vrijdagavond, Caissa beneden, in de grote zaal die op andere avonden te huur was voor bruiloften en partijen, ENPS in de bovenzaal waar op andere doorde-weekse dagen catechisaties aan opgroeiende jeugd van de Nederlands Hervormde Kerk werden gegeven. Schaken bij ENPS werd overigens menigmaal opgeluisterd door koormuziek: in de grotere zaal beneden hield het kerkkoor op vrijdag zijn wekelijkse repetitie, waarvan de klanken de partijen kleurden. Hoe

lang ik bij ENPS gespeeld heb, weet ik niet precies – ik vermoed een jaar of twee – maar na verloop van tijd vond ik de vrijdagavond toch minder geschikt dan de dinsdag; vandaar dat ik na enige tijd toch maar voor Caissa koos. Trouwens, in het *Oranjestad* hield op de maandagavond nóg een schaakvereniging huis: Het Witte Paard. Maar behoudens dit ene gegeven wist en weet ik nauwelijks iets van deze club.

■ Bondsgeschiedenis

Door mijn dubbellidmaatschap van ENPS en Caissa werd ik meteen betrokken bij een verwoede strijd die in bestuurlijk opzicht tussen de twee verenigingen bestond. Vóór mijn tijd bestonden er in Amsterdam twee Amsterdamse schaakbonden: de Amsterdamse Schaakbond waar Caissa zich bij had aan-

Nu het archief op de website zo rijk aan historisch materiaal is geworden, is het misschien leuk om dat materiaal te gebruiken om in CN af en toe eens terug te blikken. Hoe beleefden onze voorgangers het schaakleven in vroeger tijden? Nostalgicus Willem Grünbauer raadpleegt zijn herinneringen.

gesloten en de Hoofdstedelijke Schaakbond (H.S.), waar ENPS toe behoorde. Toen de Amsterdamse Schaakbond toegetreten tot de KNSB viel de H.S. daar niet onder en daardoor ontving ik maandelijks, naast CaissaNieuws niet alleen Schakend Nederland, maar ook het blad van de H.S., De Band geheten, waarbij moet worden opgemerkt dat ENPS zelf geen eigen clubblad uitgaf. Pas enkele jaren later, op 25 maart 1969, zo vis ik uit het archief op, komt er een einde aan de H.S. en de Amsterdamse Schaakbond en gaan ze samen op en voortwaarts in de Schaakbond Groot-Amsterdam, afgekort SGA.

■ Dat kón toen nog

Terug naar 't clubleven van toen, toen we tijdens het schaken op dinsdag- of vrijdagavond allemaal te maken kregen met de heer Tishausser; een voornaam weet ik niet eens, want dat was destijds ongewoon: het vragen ernaar al... Eén meter tachtig, zo schat mijn herinnering, doorgaans in bruin kostuum en met een uiterst markant, getekend gezicht, gezaghebbende ogen, vermoedelijk over de

Clubavond in het Oranjehuis

zestig, zo trof ik hem bijna altijd aan met een bolknak in zijn hoofd. De heer Tishauer, beheerder van het *Oranjehuis* en de man die voor de koffie zorgde, die uit een enorme ketel kwam die op de ouderwetse, vergrauwde bar bij de ingang stond en de hele avond door het toezien oog van de heer Serlijn werd bewaakt.

Als dan de spelers aan 't begin van de partij, of zelfs vóór 't begin, hun eerste koffie hadden gehad – bijna niemand, of misschien wel niemand, dronk toen wat anders – kwam na een kwartier, twintig minuten, de heer Tishauer langs en goot bij elke speler een tweede kopje in onder het beleefd toevoegen van de woorden 'assieblief'. Dat kón toen nog: het tweede kopje en de beleefdheid van de heer Tishauer werden nimmer als storend ervaren.

Het roken evenmin. Bijna iedereen dampte er lustig op los: sigaar, pijp, shag of sigar-

retten en reeds na een kwartier hing er boven de borden een destijds door menigeen aangenaam gevonden rookdamp.

■ Een kruisje

Dat alles in de tijd dat 'de Professor', ons aller Johan van Hulst, tot ridder werd geslagen in de Orde van de Nederlandse Leeuw (in juni 1967), in dezelfde maand dat de club de vermoedelijk laagste opkomst ooit heeft gekend van 18 leden, terwijl in die tijd het ledental lange tijd net onder de vijftig schommelde. En ach ja, Serlijn, de penningmeester, voornaam ook onbekend. Meneer Serlijn werd altijd met een rolstoel gebracht en naast de toeg van de heer Tishauer geplaatst. Meneer Serlijn had een drogisterij op het plein net om de hoek van het *Oranjehuis* en meneer Serlijn had ook een echt drogistenuiterlijk. Een prachtige, rustige oude heer in een zwart gestreept pak en

aan wie ik elke week, zo memoreert wederom mijn herinnering, één gulden contributie gaf waarna hij in een ruitschrift een kruisje achter mijn naam zette ten teken dat ik aan mijn verplichting had voldaan.

Het einde van de avond; afrekenen bij de heer Tishauer. Een kwartje per kop; later steeg dat tot veertig en daarna tot vijf-en-veertig cent; het klinkt als een bericht uit een andere wereld en dat wás het ook! Archieven, ze doen wat met je; met mij althans. Zo lees ik dat ik ooit, op 23 december 1968, moet zijn ingevallen en 'extern' gespeeld heb, uit, tegen ene Kloosterman, van schaakclub Patrimonium Oost, zesde bord. Noch ikzelf noch mijn geraadpleegde herinneringen weten hier iets meer van.

In 't archief lees ik bij het commentaar van de heer Eijgenbrood: 'Grünbauer verloor kansloos'. En dat zou niet de laatste keer zijn. ■

'Sweet lord, you play me false'

Over Shakespeare en schaken

Jaap Tanja

Het zal weinigen verbazen, maar uw aller hoofdredacteur van dit mooie blad is een fan van Shakespeare. Je bent nu eenmaal docent Engels of je bent het niet en ik ben nog nooit een leraar Engels tegengekomen die niets met Shakespeare had. Enige tijd geleden, na een door ondergetekende smadelijk verloren schaakpartij, kwamen Wim en ik te spreken over boeken en vervolgens ook over de veelgeprezen bard van Avon, die dit jaar precies 400 jaar geleden is gestorven. Ik moest en zou, vond Wim, echt de boeken lezen van ene James Shapiro, Shakespearekenner en hoogleraar op de Amerikaanse Columbia Universiteit.

Dat lezen heb ik inmiddels gedaan en inderdaad, met heel veel plezier. Shapiro heeft twee even onderhoudende als spannende boeken over Shakespeare geschreven, *1599: A Year in the Life of William Shakespeare* en *The Year of Lear: Shakespeare in 1606*. In beide boeken vervlecht de auteur heel knap de toneelstukken die 'The Bard' juist in dat jaar schreef met de tumultueuze politieke en sociale gebeurtenissen in het Londen van betreffend jaar. De tragedies, koningsdrama's en andere historiestukken van Shakespeare, de rol van het (politieke) toneel in die tijd en de perikelen aan het hof van Elisabeth I en King James gaan echt voor je leven.

Nu ben ik niet bekwaam of bevoegd om over Shakespeare te oreren – en bovendien is dit tijdschrift niet de plek om dat te doen. Maar wel kan ik, zeker in dit Shakespearejaar, hier de vraag opwerpen of de zo mooi schrijvende en dichtende William eigenlijk wel kon schaken? Opvallend genoeg had Wim nog nooit echt over die vraag nagedacht, bekende hij me, maar andere schakers en Shakespearekenners gelukkig wel en op hun verzamelde kennis baseer ik onderstaande regels.

■ My King! Tush! That's a wooden thing

De meest fanatieke schakers onder de Shakespeareliefhebbers hebben op internet hele waslijsten verzameld van citaten uit zijn toneelstukken waarin sprake is van dappere koningen, strijdbare koninginnen en sterke paarden, 'pawns', 'castles' en 'bishops'. Dit als bewijs dat zoveel toespelingen geen toeval kan zijn: Shakespeare kende het schaakspel en strooide kwistig met verwijzingen, is de redenering. Een paar mooie uit de vele honderden citaten: 'My king! Tush! That's a wooden thing.' (*Henry VI*, vijfde acte, scène 3). 'O queen of queens! How far dost thou excel. No thought can think, nor tongue of mortal tell.' (*Love's Labors Lost*, vierde acte, scène 3). 'The fashion of these times, where none will sweat but for promotion.' (*As You Like It*, tweede acte, scène 3). 'The rascal has removed my horse.' (*Henry IV*, tweede acte, scène 2). En natuurlijk de overbekende verzuchting van Richard III (vijfde acte, scène 3): 'A horse! A horse! My kingdom for a horse!'

U kunt deze – en vele andere – citaten natuurlijk uitstekend gebruiken om op dinsdagavond uw tegenstander te imponeren of te ontregelen, maar

om heel eerlijk te zijn is het nogal mager bewijs voor de stelling dat Shakespeare van schaken hield. Koningen, paarden en koninginnen waren vierhonderd jaar geleden in zijn toneelstukken eerst en vooral *the real thing*, geen verwijzingen naar wat dan ook. We zoeken verder en gelukkig is er ook ander 'bewijsmateriaal'. Wat te denken van het schilderij van de Vlaams-Nederlandse schilder Karel van Mander die in het jaar 1600 Shakespeare en Ben Jonson schakend heeft afgebeeld. Tenminste, dat beweerde de New York Times in 1916, in het Shakespearejaar van een eeuw geleden dus. Jonson (1572–1637) was een beroemde tijdgenoot van Shakespeare en net als William toneelschrijver, acteur en dichter; hij ligt begraven in Westminster Abbey.

Er is veel over dit schilderij geschreven. Dat het in of omstreeks het jaar 1600 geschilderd is door Van Mander (leermeester van Frans Hals), is zeer waarschijnlijk, maar iedere schaker die goed kijkt, ziet snel dat de positie van de witte pionnen eigenlijk onmogelijk is. Een echte schaker was Van Mander dus niet. De discussie in de schaakwereld honderd jaar geleden ging over van alles: welk stuk heeft Shakespeare in handen, welke zet heeft hij net gedaan, maar vooral ook over de vraag of de afgebeelde schakers nu echt Jonson en Shakespeare waren. Het antwoord op die vraag is inmiddels wel duidelijk: dat zijn ze zo goed als zeker niet. Het schilderij, privébezit van een rijke New Yorkse stinker, blijft niettemin de moeite van het bekijken waard.

■ **And I would call it fair play**

Toch is er wel echt onomstotelijk 'bewijs' dat Shakespeare in ieder geval het schaakspel heeft gekend. Het bewijs is opgeschreven door Shakespeare hoogstpersoonlijk, in een van zijn laatste stukken, *The Tempest* (De Storm), een romance. Het stuk speelt in Italië, in die tijd hét schaakland van Europa (Greco, de eerste schaker van wie partijen bewaard zijn gebleven, leefde begin 17e eeuw en kwam uit Napels). In de laatste acte van *The Tempest* spelen twee verloofden, Ferdinand (zoon van de koning van Napels) en Miranda (dochter van Prospero, hertog van Milaan) volgens de toneelaanwijzingen van Shakespeare zelf een partij schaak.

Miranda: *Sweet lord, you play me false*

Ferdinand: *No, my dearest love, I would not for the world*

Miranda: *Yes, for a score of kingdoms you should wrangle, And I would call it fair play.*

Dat lijkt me geen gemakkelijke tegenstander, die Miranda, misschien nog wel achter het schaakbord, maar niet anderszins. Beetje een haai-baai...

Vreemd genoeg is dit enige echte onomstotelijke bewijs dat Shakespeare het schaakspel heeft gekend ook een aanwijzing dat hij er vermoedelijk niet veel verstand van had. Wie legt nu een schaker dit soort woorden in de mond tijdens het spelen? Dat slaat toch nergens op... Mijn idee is, vooral na het lezen van die twee eerder genoemde boeken van James Shapiro, dat Shakespeare helemaal geen tijd had om te schaken, daar in Londen eind zestiende en begin zeventiende eeuw. Die man had het razend druk. Hij en zijn toneelgezelschap, *The King's Men*, speelden soms wel vijf of zes verschillende stukken per week. Shakespeare regisseerde en speelde vaak zelf mee. Dat betekende repeteren in de ochtend, 's middags uitvoering en 's avonds en/of in de nacht nieuwe stukken schrijven. Soms wel drie of vier nieuwe stukken per jaar. Dan heb je toch helemaal geen tijd meer om zo nu en dan rustig een partij schaak te spelen? Wat denk jij, Wim? ■

Schaken als pijnstiller

Paul van der Sterren

Bakoe, 1986. De Sovjet-Unie was nog gewoon de Sovjet-Unie, Azerbeidzjan niet meer dan een klank uit een halfvergeten sprookje. Het IJzeren Gordijn, dat zich bij aankomst in Moskou nog zo verrassend eenvoudig voor je had geopend, bleek zich achter je weer direct te hebben gesloten, volmaakt onverschillig voor jouw zelfbeeld van vrije westerling. Je kwam er in een andere wereld, half gevangenis, half verwelkomend, maar dan op een wat angstige manier, wantrouwend, nors. Alles was vreemd. De eenzaamheid was onmiddellijk voelbaar.

Ik herinner me hoe het volgepakte vliegtuig, waarmee ik samen met de andere buitenlandse deelnemers aan dit toernooi vanuit Moskou naar Bakoe werd vervoerd, in de vroege ochtenduren de daling inzette. Hoe vanuit het niets bergen, zee en een grote stad zichtbaar werden. Gedachten en een kinderlijke opwinding in de orde van 'Azerbeidzjan! Het bestaat, het bestaat echt!' vlogen door mijn hoofd. Zo onwerkelijk was toen nog het diep doordringen in die bijna hermetisch gesloten en voor een buitenstaander volslagen onbekende wereld van het Sovjetblok.

■ Beroerd

Tijdens het toernooi werd iedereen ziek. De eerste onmiddellijk, vroeg genoeg om zich nog terug te kunnen trekken, de laatste pas in het vliegtuig naar Moskou. Hij bleek achteraf het grootste slachtoffer te zijn geweest: twee weken ziekenhuis. Maar wel in Londen! De anderen moesten zich mét hun virus (of wat het ook was

– ik ben er nooit achter gekomen) door het toernooi heen zien te slepen.

Het was hier dat ik voor het eerst aan den lijve ondervond hoe heerlijk het is om een partij te schaken als je je niet goed voelt. Je kunt niet helder denken, je zit als een zoutzak in je stoel, zodra je op probeert te staan, voel je je lichaam aan alle kanten protesteren en thee is voor het eerst in je leven de heerlijkste drank. Maar wat een verschil met de rest van de dag! Liggend in je hotelbed, niet dood, niet levend, niets om je aandacht van je misère af te leiden behalve iedere dag een andere dokter, die je een andere pil met een ander kleurtje en een andere innamefrequentie geeft. De tijd gaat met vreemde sprongen of lijkt stil te staan. Wat een ellende. Maar zodra je om drie uur de toernooizaal betreedt valt het weinige wat je nog aan kracht hebt zich samen en dat blijkt dan toch nog heel wat te zijn. Je gaat zitten, speelt 1.d4 en alle negatieve gedachten zijn verdwenen. Wat doet het ertoe dat je je de hele dag beroerd hebt gevoeld? Niets doet er

meer toe, behalve die dekselse Meraner-variant, waarvan je tegenstander een groot kenner is en die moeilijke, maar o zo boeiende partij waar je in verwickeld raakt. Er zijn geen storende gedachten meer, geen ‘gaat dit wel goed?’, er is alleen nog het schaakspel zelf.

Er zijn geen storende gedachten meer, geen ‘gaat dit wel goed?’, er is alleen nog het schaakspel zelf.

Het is het hoogtepunt van de dag, niet omdat je er – zoals onder gewone omstandigheden – in spanning naartoe leeft en misschien een geweldige partij speelt waar je nog dagen van nageniet, maar omdat je je ziekte niet meer op dezelfde manier beleeft als gedurende de rest van de dag. De pijn verdwijnt, er komt een schaakpartij voor in de plaats.

■ **Wondermiddel**

Amsterdam, 1996. Mijn oud en zwak geworden vriend ligt in het ziekenhuis. De kanker die zijn darmen verwoest lijkt niet meer te stoppen, al proberen de artsen van alles. Het is onmogelijk om te voelen wat een ander voelt, maar alle signalen die je opvangt wijzen erop dat hij er bar slecht aan toe is. Misselijk, pijn. Je geneert je bijna voor je aanwezigheid, maar je weet ook dat alleen jij een wondermiddel in je binnenzak hebt, iets wat – op een heel andere manier dan de morfine – in staat is om zijn ellende even weg te drukken.

We doen wat we gedaan hebben zolang we elkaar kennen, ruim twintig jaar inmiddels: schaken. Niet tegen, maar met elkaar. Op mijn zakschaakspel laat ik hem wat recente partijen zien, we bestuderen iets uit een tijdschrift. Het gaat gewoon net als het altijd gegaan is: kritische opmerkingen, analyseren, het handhaven van de eigen mening, het toegeven, lachen, elkaar woordeloos begrijpen. Er is rivaliteit, er is solidariteit, we zijn de enige bewoners van een eiland, partners in een opwindende, maar overzichtelijke wereld.

Totdat hij weer misselijk wordt, zijn vrouw het weer overneemt en ik maar weer eens opstap. Er zijn grenzen. Maar dat is voor de morfine niet anders.

Nog steeds is het schaken een van mijn favoriete pijnstillers. Pillen neem ik niet heel graag en tegen de meeste pijntjes doen ze trouwens niet veel, maar de computer aanzetten en een goede partij naspelen, dat werkt altijd. ‘Ik schaak, dus ik besta’ zei ooit een ongetwijfeld kerngezonde wijsgeer. Maar voor de lijdende, die de dingen scherper ziet, is het omdraaien van deze stelling een stuk relevanter. Ik schaak, dus ik besta even niet. Heerlijk! ■

Bregenz (a)

Tjerk Hoek

Het Internationale Bodensee-Open 2016 in Bregenz (Oostenrijk) werd in mei van dit jaar verspeeld en Caissa was vertegenwoordigd met maar liefst acht spelers. Het toernooi telde 122 deelnemers en er werd volgens het Zwitsers systeem gespeeld.

Het begin was wat hectisch maar alles was verder goed georganiseerd in het Mercurehotel aldaar, een prima locatie. Vlak bij het station, dus centraal gelegen. Bovendien is er goed openbaar vervoer in de vorm van trein en bus. Bregenz ligt op de grens van Zwitserland en Duitsland. Ik moest wel af en toe het verkeerslawaaï ontvluchten want er gaat een grote autoweg door een lange tunnel naar Duitsland. De bergen zijn op een afstand van een uur rijden en in een half uur ben je in een mooi dal bij Egg. Cees van den Berg,

twee andere vrienden en ik hebben daar goed gebruik van gemaakt. Ons pension was centraal gelegen dus wij konden vele kanten op. De schaakpartijen begonnen om 15:00. Wij hadden tijd om daarna warm te eten en de hele ochtend was beschikbaar voor o.a. sightseeing. Bregenz ligt aan de Bodensee en heeft op een zonnige dag een mediterrane sfeer. Je bent vrij snel in beboste heuvels waar ik een paar keer naar een slot op de Gerhardsberg heb gewandeld (650m). De oude Oberstad is leuk om doorheen te lopen en Bregenz heeft ook twee musea,

Tjerk en zijn jonge tegenstander

een theater en een Festspielhaus met aangrenzend de beroemde opera op het water.

Resultaten

Ik denk dat een aantal van onze schakers weer terug zullen komen naar dit toernooi, gezien hun uitslagen. Voor ondergetekende waren de resultaten teleurstellend. Ik haalde 2 punten uit 9 partijen. In de 7^e ronde moest ik met zwart tegen misschien wel het sterkste 8-jarige meisje van Oostenrijk en omstreken. Kun je zien hoe ik won? De oplossing staat op pagina 38.

Ik vermoed dat ik hier niet

meer terugkom. Voor mij zijn toernooien met gesloten groepen (zelfde sterkte) zoals Tata Steel Chess interessanter om aan deel te nemen.

Hoe deden de andere Caissanen het? In de kopgroep eindigden Arno Bezemer, Alje Hovenga en Dennis Breuker op 6 punten, Francis Lesman op 5½ en Günther Ballon op 5. De subtoppers Maarten Hoeneveld en Cees van den Berg deden het ook niet slecht. Zij scoorden beiden 5 punten. Ik heb nog met Maarten Hoeneveld gesproken over o.a. zijn partij tegen Günther Dorner die hij ruim won met het Morragambiet. Maarten is pas 13 jaar, heeft een klas overgeslagen en zit nu in de 2^e klas van het Vossiusgymnasium. Hij was zeer tevreden met zijn resultaten in dit toernooi. Hij had een paar sterke tegenstanders. Zijn trainers zijn Juan de Roda Husman, Gertjan van der Hoeven en Abe Willemsma. Hij eindigde als eerste van zijn leeftijdscategorie (tot 12 jaar) in het Nederlands Kampioenschap van 2015 in Eind-

hoven. Hij deed ook verdienen met me aan het Sciencepark toernooi in juni.

Maarten Hoeneveld (1600)
– Günther Dorner (1600)
Bregenz, 6 mei 2016

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 dxc3
 4.Pxc3 Pc6 5.Lc4 e6 6.Pf3
 a6 7.O-O b5 8.Lb3 Pge7 9.
 Lg5 f6 10.Le3 Pg6 11.Pd5
 Tb8 12.Pf4 Pce5 13.Pxe5
 Pxe5 14.Dh5+ g6 15.Dh3
 Kf7 16.Tfd1 De8 17.Tac1
 Kg7 18.Tc7 Le7 19.Txc8
 Txc8

20.Pxe6+ dxe6 21.Lh6+ Kg8
 22.Dxe6+ Pf7 23.Td7 1-0

Maarten Hoeneveld analyseert terwijl Dennis Breuker toekijkt.

Bregenz (b)

Dennis Breuker

Ter aanvulling op het verslag van Tjerk: fijn om te lezen wat er zoal in en rond Bregenz te doen was, want aan sightseeing zijn Arno, Francis, Alje en ik niet toegekomen. Wij zaten in een huisje met prachtig uitzicht in een dorpje midden in de bergen op een kwartier rijden van de toernooizaal. Iedere dag zag er ongeveer als volgt uit: tussen 8.00 en 11.00 uur stond iedereen in zijn eigen tempo op. De een zat meteen achter een schaakbord, de ander achter een schaakboek. Francis was de kok, dus die

moest ook nog tijd besteden aan het bereiden van de avondmaaltijd (ja, dat waren geen maaltijden uit een pakje die binnen een kwartier klaar zijn). Ik begon vaak met wandelen, of – als ik erg overmoedig was – met joggen. Dat viel niet mee in die bergen. Bergaf rende ik net zo hard als de wereldtoppers tijdens de marathon. Dat is eng hard, weet ik nu!

De schaakvoorbereidingen werden af en toe onderbroken doordat er ontbeten of geluncht moest worden. En om

te douchen. Maar dat was het wel zo'n beetje. Schaakboeken lagen her en der verspreid in het huisje, en iedereen had het over de variant die hij verwachtte.

Tijdig reden we naar de speelzaal. Alje en ik waren de enige chauffeurs. Aangezien het de auto van Alje was, reed hij meestal heen. De chauffeur op de terugweg werd bepaald door degene van ons twee die het laatst klaar was (de ander zat dan namelijk al aan het bier). Gelukkig speelde Alje vaak langere partijen dan ik.

De vier musketiers

■ Allerm minst saai

Na afloop van de ronde togen we huiswaarts, alwaar Francis de puntjes op de i zette wat betreft de avondmaaltijd.

Daarna werden soms nog enkele partijen nagespeeld, werd er gewacht op de indeling van de volgende ronde, en kon de voorbereiding beginnen. Dit klinkt misschien saai, maar dat is het allerm minst. Ik heb erg genoten, en denk dat onze resultaten er zeker niet onder hebben geleden.

Tot slot nog een schaaktechnisch deel: ik heb enkele partijfragmenten hieronder gezet in de vorm van een opgave. Veel plezier ermee!

1. Wit aan zet, wat moet je zeker niet spelen?

3. Wat vinden we van de zet Pxe6?

2. Zwart speelde hier Lxf2. Geniaal of blunder?

4. Kan wit hier h3 spelen?

Arno tegen GM Sergeev

5. Met welke zet verraste zwart me hier?

Bregenz, oplossingen

✘ Tjerk

Uit Vera Marie Krjči –
Tjerk Hoek.

22...Pxb3!! Tjerk slaat de koningsstelling van het jeugd-talent kapot. **23.gxh3 f4!** De pointe: de zwarte dame gaat meedoen in de aanval.
24.Dd2? **24.Pxe5!** met deze tegenactie had wit de schade kunnen beperken. Zwart staat beter na **24...dxe5 25.Df3 Td8** maar wit heeft goede kansen op remise. **24...Dxh3+ 25.Ph2 f3!** Dreigt mat, het is nu helemaal uit. **26.Tg1 Th6 27.Txg7+** Stelt het onvermijdelijke nog even uit.
27...Kxg7 Tjerk: 'Ik zeg: dankuwel'. **28.Dg5+ Kh8 29.Dg3 Tg8!** Deze toren mag ook nog even meedoen.
30.Dxh3 Txh3 31.Ta1 Tg2 32.Tg1 Thxh2# Een mooie slotstelling! **0-1** [Analyse Arno Bezemer.]

✘ Dennis

Diagram 1. Uit **Breuker – David Graf (1417)**. Ik had deze partij al meerdere keren kunnen winnen. Alje had zelfs met Arno een weddenschap of ik ergens niet +18 of meer had gestaan. En

dat bleek inderdaad zo te zijn. Ik had voor veiligheid gekozen en – natuurlijk in tijdnood – afgewikkeld naar een veilig gewonnen eindspel: twee pionnen meer, en loperpaar.

Na dameruil zou het echt heel gemakkelijk worden. Toen zag ik het idee om de dame op d5, c6 of b7 te zetten en speelde het afgrijselijke **44.De4??** Toen ik haar had losgelaten zag ik meteen wat ik had aangericht. Waarom altijd net na het loslaten en niet net ervoor? Zwart maakte dankbaar gebruik van deze blunder en speelde **44...Dxg5**. Ik had nog geluk dat ik het stuk met schaak kon terugwinnen: **45.De8+ Kh7 46.Dxc8**. Maar helaas was het na **46...Df4+** remise door zetherhaling. Mijn tegenstander (12 jaar) huppelde vrolijk naar de uitslagentafel, mij gebroken achterlatend...

Diagram 2. Uit **Robert Schuenemann (1676) – Breuker**.

Vanuit een gelijk eindspel had ik langzaam mijn tegenstander overspeeld. Ik dacht dat

het nu tijd was om toe te slaan en speelde **66...Lxf2**.

Na **67.Pxf2 e3+ 68.Ke2 exf2 69.Kxf2 Kc4** stond het als volgt:

Analysediagram

Hier speelde wit **70.g4?** en na **70...fxg3 71.Kxg3 Kb3 72.Kg4 Kxa3 73.Kg5 Kxb4 74.Kxg6 a5 75.h4 a4 76.h5 a3** gaf wit op. Er had nog kunnen volgen: **77.h6 a2 78.h7 a1=D**, en de dame kijkt precies naar het promotieveld. Mooi gespeeld, vond ik zelf. Toen ik op zet 66 op f2 sloeg was mijn hoofdvariant vanuit het analysediagram de volgende: **70.Kf3 Kb3 71.Kxf4 Kxa3 72.Kg5? Kxb4 73.Kxg6 a5 74.h4 a4 75.h5 a3 76.h6 a2 77.h7 a1=D** met winst. Maar

mijn huisgenoten vroegen wat ik in deze variant gedaan zou hebben na 72.g4! in plaats van 72.Kg5. En inderdaad, dat is andere koek: 72..Kxb4 73.h4 Ka4 74.h5 gxb5 75.gxb5 b5 76.h6 b3 77.h7 b2 78.h8=D b1=D. Dan resteert een dame-eindspel met een pion meer. Theoretisch remise, maar in de praktijk had ik het wellicht wel gewonnen. Ze blijven verraderlijk, die pionneneindspelen. Overigens, ik stond wel gewonnen in diagram 2. van de opgave. Alleen had ik het rustig moeten aanpakken met bijvoorbeeld 66...Kc4 67.Kc2 Ld4 en wit zit in zedwang.

Diagram 3. Uit **Breuker – Martin Mauthner (1903)**.

Ik speelde hier 15.Pxe6 en dacht dat het uit was. Na 15...Txe6 16.Lc4 speelde hij het verwachte 16...Pf8? waarna het na 17.f5 relatief gemakkelijk won. Maar wat we beiden hadden gemist was dat na 16..d5! 17.Pxd5 Pxd5 18.Lxd5 (tot zover had ik het gezien) zwart de zet 18..Pf6! heeft, waardoor ik geen tijd

heb om f5 te spelen omdat de looper hangt, en na 19.Lc4 volgt 19...Kh8.

De correcte voortzetting in de diagramstelling is 15.Lc4 Pf8 16.f5 met een zeer kansrijke stelling.

Diagram 4. Uit **Kemal Nesimovic (1810) – Breuker**.

Ik had net 19...Pf6-g4 gespeeld om mijn zwakke pion op e4 met f5 te kunnen dekken. Wit dacht hier mijn paard weg te kunnen jagen met 20.h3? maar zijn stelling stortte ineen na 20...Pxf2! 21.Kxf2 Pd3+ 22.Kf1 Pxb2. Ik win niet alleen een pion, maar ook een kwaliteit.

Diagram 5. Uit **Breuker – Peter Dittmar (2259)**.

Ik had net 26.Pc3-e2 gespeeld en ik sta heerlijk: geen zwakte (alleen was het oppassen op de onderste rij), terwijl zwart een achtergebleven c-pion heeft. De vraag is alleen of die ene zwakte genoeg is om te winnen. Zwart ging hier heel lang nadenken. Ik begreep dat wel: zwart zag dat hij het moeilijk had en zocht wanhopig naar iets goeds. Na 20 minuten nadenken verraste hij me totaal met 26...Txe3!. Oeps. Dat was even slikken. Eerst dacht ik dat ik stikmat ging als ik zou nemen op e3. Maar toen zag ik gelukkig nog een verdediging en speelde die: 27.fxe3 Dxe3+ 28.Kh1 Only move: op 28.Kf1 Pd3 moet ik de dame geven met 29.Dxd3. 28...Pd3 29.Tc3! Nu heeft zwart maar één zet, de rest verliest. 29...Pf2+ 30.Kg1 Ph3+ 31.Kh1 Pf2+ want na 31...Dg1+?? 32.Dxg1 Pf2 is het geen stikmat: 33.Dxf2. 32.Kg1 en het was remise.

Oplossingen

Combinaties

Combinatie 1

Wit speelt en wint

Ivanovic – Popovic, Joegoslavië, 1973

1.Le6 leidt geforceerd tot stukwinst, want na **1...d5** volgt **2.De5+** en na **1...Lb7 2.Dd4+**. Ook na **1...Dxe6 2.Df8+ Dg8 3.Df6+** is het voorbij.

Combinatie 2

Zwart speelt en wint

Oratovsky – Miladinovic, Salou, 2000

Niet zo heel erg lastig, maar zwart moest wel een offer brengen om verder te komen: **1...La4 2.Tf3** of **2.Dxa4 Dd2** mat. **2...Dc1+ 3.Ld1 Dxd1** mat.

Combinatie 3

Wit speelt en wint

Stahlberg – Gligoric, Saltsjöbaden, 1952

Als zwart door promotiedreiging de witte pionnen kan oppeuzelen, zou hij mogen hopen op remise. Maar Stahlberg zag de gehele afloop: **1.Tg5 b3 2.Kf7 Txe6** Na **2...Kh6** volgt **3.Pf4** en **4.Txh5** mat. **3.Kxe6 b2 4.Kf7** Nog maar een keer. **4...Kh6 5.Tg8** en door deze nieuwe matdreiging bevrijdt de toren zich om via **Tb8** de partij te beëindigen.

Combinatie 4

Zwart speelt en wint

Ree – Jansa, Krakau, 1964

Een fragment van Caissalid Hans Ree uit een ver verleden. Helaas valt hij hier ten offer aan een fraaie combinatie. **1...Tc5** De toren is onaanastbaar wegens de matdreiging op g3 en ook **2.Dg2** leidt tot mat: **2...Dh5. 2.Tf1 Pe3**. Zoals de Engelsen zeggen: een gevalletje EST (Equal or Stronger Threat). **3...Th5** is onafwendbaar.

Combinatie 5

Wit speelt en wint

Goglidze – Kasparian, Rusland 1934

Wit lijkt na **1.g4 Th3+ 2.Kf4 Th4** niet verder te komen, maar Goglidze dacht er anders over: **3.Txf5 gxf5 4.Kxf5** met een niet te stuiten **g5+** in het verschiet.

Combinatie 6

Zwart speelt en wint

Sasikiran – Sutovsky, Pune, 2004

Wit heeft een gevaarlijke pion maar zijn koning voelt de tocht. **1...Te5! 2.Dxe5** Na **2.Dd2 e3** of **2.d7 Txd5 3.Tc8+ Kg7 4.Txd5 e3** is het ook voorbij. **2...Dxd1+ 3.Kg2 Df3+ 4.Kg1 e3 5.Tc2 Dd1+** of **5.Tc1 exf2+ 6.Kf1 Dh1+** en zwart wint een toren door er zelf eerst een te geven.

Studies

Studie 1

J. Fritz, 1962

1.Kf7 Pd6+ 2.Ke6 Pb7
2... Pc8 3.Ld3 Tc6+ 4.Kd7 of
2...Pb5 3.Ld3 Tc6+ 4.Kd5
Txb6 5. Kc5 3.Le4!! Txe4+
4.Kd5 Te7 4...Tb4 5.Kc6
Pd6 6.Lc5 5.Kc6 Ka2
5...Tf7 6.Lc7 Pc5 7.Lc5+
6. Lc7 Pc5 7. Ld6 =

Studie 2

V. Kivi, 1934

1.Kg7 d1=D 2.Pf6+ Kh4
2...Kg5 3. Pd5+ Kh5 4.Pf6
3.Pd5+ Kg3 4.Lc7+ Kf2
5.Lb6+ Ke1 6.La5+ Kf2
7.Lb6+ =

Studie 3

V. Kivi, 1038

1.Pe7+ Kb7 1...Kc5 2.Pf5 c2
3.Pd4 c1=D 4.Pb3+ of
1...Kd7 2.Lb5+ Kxe7 3.La4
2.La6+! Ka8 2...Kxa6 3.Pc6
c2 4.Pb4+ 3.Pc6 c2 4.Lb7+!
Kxb7 5.Pa5+ Kb6 6.Pb3 +-

Studie 4

L. Prokes, 1938

1.Tg8+ niet **1.Tb7+?** **Kh6**
2.Tb6+ Kg5 3.Tb5+ Kh4
1...Kh6 2.Tg6+! Kh5
2...Kxg6 3.Ld3+ of 2...Kh7
3.Ld3 c1=D+ 4.Tg1+ 3.Lf7
c1=D+ 4.Tg1+ +-